

BOŽJA BESEDA DANES

Revija Zavoda Biblično gibanje

Naj vam pokažem
še odličnejšo pot.
(1 Kor 12,31b)

Καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν
ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

SINODA: CERKEV NA SKUPNI POTI

POGOVOR S SIMONOM POTNIKOM s. Snežna Večko
Smer Jezus Kristus

BOŽJA BESEDA RASTE Gregor Čušin
Bi kdo hodil z mano?

RAZLAGA ODLOMKA STARE ZAVEZE Alan Tedeško
Pot v Stari zavezi

IZZIV Teja Omerzel
Katera pot je (naj)bolj prava?

BIBLIČNI TOPOS Samo Skralovnik
Etimologija in pomen besede Hebrejec

UVODNIK p. Bogdan Rus	
KORAK ZA KORAKOM – POT	3
BOŽJA BESEDA RASTE Gregor Čušin	
BI KDO HODIL Z MANO?	4
PAPEŽ FRANČIŠEK POSLUŠA BOŽJO BESEDO Primož Erjavec	
SINODA: CERKEV NA SKUPNI POTI	6
POGOVOR S PRIJATELJI BOŽJE BESEDE s. Snežna Večko	
SMER JEZUS KRISTUS	8
RAZLAGA ODLOMKA STARE ZAVEZE Alan Tedeško	
POT V STARI ZAVEZI	13
RAZLAGA ODLOMKA NOVE ZAVEZE Blaž Kernel	
POT V MARKOVEM EVANGELIJU	16
MALI KLJUČ SVETEGA PISMA s. Snežna Večko	
ZAVEZA IN NEZVESToba	19
BOŽJA BESEDA V NARAVI Mitja Markovič	
VELIKO POTI VODI DO BOGA, ENA VODI PREKO GORA	20
BOŽJA BESEDA V PODOBI Mira Ličen Krmpotič	
V SOJU LJUBEZNI BOGA	22
IZZIV ZA OSEBNO DELO Teja Omerzel	
KATERA POT JE (NAJ)BOLJ PRAVA?	24
BIBLIČNI TOPOSI Samo Skralovnik	
ETIMOLOGIJA IN POMEN BESEDE HEBREJEC	26
CERKVENI OČETJE BEREJO SVETO PISMO br. Jan Dominik Bogataj	
SYNODÍA: STAROKRŠČANSKI UTRINKI	29
SMEJATI SE S SVETIM PISMOM Samo Skralovnik	
SPREHOD PO JERIHI	32
OSEBE V SVETEM PISMU Izet Veladžić	
TISTI ETIOPSKI ZAKLADNIČAR	34
POROČILO Jana Podjavoršek	
ZAKLJUČNO SREČANJE BIBLIČNE ŠOLE	35
PRIPOROČAMO V BRANJE Klemen Jamnik	
NILSKI DRAGULJ	36
PRIPOROČAMO V BRANJE Vlasta Doležal Rus	
PO BOŽJI PODOBI, SVETOPISEMSKE BESEDE ZA PARE	37
MOLITEV Z BOŽJO BESEDO Tjaša Sušin	38

BOŽJA BESEDA DANES je katoliška biblična revija, ki jo izdaja Zavod Biblično gibanje s podporo SSK. Izhaja trikrat letno.

Revijo lahko naročite ali odjavite po pošti na naslov gibanja in uredništva.

NASLOV ZAVODA IN UREDNIŠTVA:

Zavod Biblično gibanje
Poljanska cesta 2, 1000 Ljubljana
info@biblicnogibanje.si
www.biblicnogibanje.si
www.facebook.com/biblicnogibanje.si

UREDNIŠKI ODBOR:

Vlasta Doležal Rus, Zlata Krašovec, Tatjana Rupnik, Jure Koželj, Snežna Večko, Bogdan Rus, Marko Rijavec, Teja Omerzel

GLAVNI UREDNIK: Samo Skralovnik

ODGOVORNI UREDNIK: Maksimilijan Matjaž

LEKTORIRANJE: Barbara Skralovnik

FOTOGRAFIJE: Avtorji uporabljenih fotografij so navedeni pod fotografijami.

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Denise Jans (Unsplash)

PRELOM IN PRIPRAVA ZA TISK: Robert Rošker

OBLIKOVNA ZASNOVA: Branka Smodiš

TISK: Salve, d. o. o., Ljubljana

Priporočen je prostovoljni dar za pokritje stroškov izhajanja revije.
Transakcijski račun pri Delavski hranilnici: SI56 6100 0002 0986006

KORAK ZA KORAKOM – POT

Korak za korakom – pot. Če ima ta pot cilj, ima tudi smer. Če je ta cilj nekaj dobrega, Božjega, ima pot smisel.

Ta številka revije Božja beseda danes prinaša razmišljanja o poti. Ker se želi dotakniti Cerkve sedanjega časa, ki je, dokler je živa, neprestano na poti in se spreminja.

Oznanilo, ki ga želimo v tem času v Cerkvi poudariti, je, da bi bili na tej poti lahko skupaj. Pojem zgodbe je eden izmed osnovnih pojmov Svetega pisma. Skoraj vse se dogaja v okviru zgodbe. Bralec to zlahka opazi, kar je prvi korak. V resnici je vse Sveto pismo napisano v obliki zgodbe, četudi so nekateri deli kot meditacija trenutkov, ki so za zgodovino še posebej ključni, in se zdi, da se sveti pisatelj v več poglavjih ustavi pri raziskovanju njihovega pomena.

foto: Boštjan Martinjak

V veliki večini delov Svetega pisma se pojem zgodbe pokriva s pojmom poti. Temeljna besedila Svetega pisma so v resnici poti. Mojzes najprej opiše pot počlovečenja, beg, ustalitev in vse še enkrat ponovi. Tudi Jezus je neprestano na poti. Pri sinoptikih je ta pot na prvi pogled jasna, napreduje korak za korakom. Bolj zapleteno je slediti poti v Janezovem evangeliju. Če beremo ta evangelij in imamo prst ene roke na besedilu, prst druge pa na zemljevidu, ugotovimo, da je ta pot kakor pretrgana, nemirna in skače sem ter tja – z razlogom.

Abrahamova pot je pot vere. Pavlova pot je pot oznanila, a ni nepomembno, da je njegova prva pot neuspešna, zadnja pa ga vodi v smrt.

Arheologija in zgodovina včasih ne moreta do popolnosti ugotoviti, kakšna je pot, ki jo opisuje Sveto pismo; a notranja pot – papež Benedikt jo imenuje romanje vase – na katero je bralec povabljen, je izjemno močna rdeča nit svetega besedila. V nobenem drugem besedilu notranja pot biti

ni tako trdna, skromna in klena kakor ravno tukaj. Vedno sem občudoval, kako je mogoče, da v svetopisemskem besedilu ni nobenega pretiravanja, tega besedila v resnici ne moremo uvrstiti v noben drug literarni slog, ker je tako izvirno. Ko berem Božjo besedo, sledim načinu: zgodba – pot – notranja pot. Najprej doživim zgodbo, kakor se je zgodila. V njej razberem pot. Pot, ki je opisuje Sveto pismo, v resnici hoče govoriti o neki drugi poti, notranji poti, nekem podtonu, ki mu je mogoče prisluhniti

v celotnem besedilu. In ob tej poti prepoznam pot svojih misli, svojo bivanjsko pot. Kako lepo bi bilo, če bi znali prepoznavati svoj položaj na življenjski poti, da bi znali vsaj začutiti, kje smo.

Vedno sem občudoval ljudi, ob katerih sem začutil, da se globoko zavedajo svojega notranjega sveta. Moja notranja pot življenja oblikuje in utrjuje tako, da jo postavim ob besedilo, ki ga berem, in ob človeka, za katerega sv. Janez Pavel II. pravi, da je evangelij, ki ga ljudje danes še želijo brati. Do poti svoje biti nimam neposrednega dostopa. Kakor se poglobljam v besedilo od zgodbe do poti, tako se poglobljam tudi vase – v svojo zgodbo, svojo pot in svojo notranjo pot.

Veselo na pot! •••

foto: Jason Leung (Unsplash)

BI KDO HODIL Z MANO?

*Hoditi
ne pomeni
le premikati
se ... temveč
pomeni biti
z nekom
v ljubezenskem
odnosu.*

Ko sem pred več kot petintridesetimi leti neki luštni puncu izpovedal ljubezen – ne sicer na tako poetičen način, kot tole zdaj zveni, ampak bolj momljaje, najstniškim letom primerno – in je ta dotična punca rekla, da je za, sva navkljub rosnim letom in podivjanim hormonom sklenila, da bova z vsemi zaljubljenimi nežnostmi počakala, dokler ne bova čisto zares prepričana, da sva za skupaj in da sva si usojena za zmeraj in za vse večne čase.

Vsak, ki je bil kdaj najstnik, lahko brez dvoma potrdi, da je tovrstna odločitev milo rečeno nenavadna, odbita, čudaška in skregana z logiko pubertetne pameti. Po vseh teh letih, ko sem z dotično lušno punco, ki je med tem časom postala moja žena in se skupaj z mano postarala, še vedno skupaj, pa lahko brez kančka dvoma izjavim, da sva

ravnala po navdihu Svetega Duha, strogo nadzorovana ter vodena od svetega Valentina, svetega Gregorja in preostalih svetnikov in svetnic, katerih patronat zadeva intimne in srčne medčloveške odnose.

Zavezana tej odločitvi sva se nato skoraj eno leto zgolj sprehajala, ne da bi se pri tem prijala za roke, kaj šele da bi se objela ali poljubila.

Seveda se zdaj sprašujete, čemu vas gnjavim s svojimi adolescenčnimi deviacijami! Zato ker so me moji tedanji sošolci in prijatelji neprestano gnjavili z vprašanjem: »Kaj zdaj? A vidva hodita ali ne?« In jaz sem odgovarjal: »Hodiva, hodiva, seveda hodiva. Samo hodiva!«

Hodila sva. Čeprav se, kot rečeno, nisva ne prijala za roke ne objela ne poljubila, sva hodila. In to je pomenilo, da sva zaljubljena. Da se imava rada.

Da sva par. Da spadava skupaj. Da si pripadava. Vem, da ima vsak jezik na tem ljubem Božjem svetu svoje posebnosti in pristržne zanimivosti, a moram reči, da mi je v slovenščini ta ena izmed boljših, če ni celo najboljša: *hoditi* ne pomeni le premikati se, ukvarjati se z zdravo telesno aktivnostjo, opraviiti neko pot, iti peš od točke A do točke B ... temveč pomeni biti z nekom v ljubezenskem odnosu. Ne kakršnem koli odnosu, temveč prav v ljubezenskem odnosu! Biti z nekom skupaj iz ljubezni, zaradi ljubezni in v ljubezni! To pomeni hoditi! Že leto in pol se govori o sinodalnosti, poslušamo pridiganje o njej, duhovne razlage, molimo in beremo, kaj to sploh je, zakaj jo potrebujemo in čemu je namenjena. A če bi se postavil na Gospodov dan pred katero koli cerkev te naše kurje države in bi povprašal od službe Božje odhajajoče nedeljniko o sinodi in sinodalnosti, sem prepričan, da bi mi vsi po vrsti govorili samo o skupni poti in hoji ... kot da gre za neko novo (katoliško) športno disciplino. Sam sem se preko spleta udeležil škofijskega sinodalnega dne in lahko povem, da sem bil po dveh urah utrujen kot po maratonu.

foto_Amy Humphries (Unsplash)

Da se razumemo: nič narobe. Grški *synodos* je sestavljena iz *syn* (skupaj) in *hodos* (hoditi, potovati). Prvi kristjani so sami sebe imenovali za *privržence Poti* (Apd 9,2) in dva tisoč let smo na skupni poti proti znanemu cilju. V čem je torej problem, da se moramo na vsem lepem ukvarjati s *skupno hojo*?

Sinoda ni hribolazenje in osvajanje vrhov. Sinoda ni telovadba in sprehajanje. Sinoda ni izlet ali romanje. Predvsem pa sinoda ni osvajalni pohod!

Vse to se je – v prenesenem, a žal v prav nič poetičnem smislu – Cerkev v njeni zgodovini dogajalo. Sinoda prinaša nov pogled na našo *skupno hojo*. Na tej naši poti za Kristusom ne smemo zgolj hoditi, temveč moramo *hoditi*: vstopiti v ljubeč in zaljubljen odnos Ljubezni! Hoditi moramo! Zaljubiti se moramo v Kristusa in Cerkev. Zaljubiti se moramo v škofo, duhovnike, redovnike in redovnice. Zaljubiti se moramo v župnijska občestva, v možaka, ki pri nedeljski maši v klopi sedi na moji desni, in v gospo, ki sedi na moji levi, v otroka, ki prejoka vso mašo, in v gospodično brez robca, ki jo presmrka. Zaljubiti se moramo v stare in mlade, v bolne in odrinjene, v pozabljene in v osovražene. Kako lahko sovražiš nekoga, ki ga ljubiš?

Ljubezni se ne da izsiliti, boste rekli. A že omejenjena luštna punca, ki je zdaj že dolga leta moja žena, je – preden sem ji tistega usodnega večera momljaje izpovedal ljubezen – tri leta molila, da bi postal njen mož! Ne le fant – mož! Prisilila me je v ljubezen, pa sploh nisem vedel. In ob tem nikar ne pozabite, da nas je *on prvi vzljubil* (1 In 4,19).

In zdaj še o zaljubljenosti. Od nekdaj o njej govorimo tako malo v oklepajih, z omalovažujočim prizvokom kot o nekakšni otroški, šolski bolezni, kot so norice ali ošpice, kot o nečem prehodnem, nečem, kar nujno mine, kot o nečem, kar je le del odraščanja, začetni del nekega odnosa, kot o nečem, kar še ni ljubezen in ki le utrjuje in pripravlja pot za tisto pravo ljubezen ... Pa je res tako? Zakaj potem mi, odrasli, zreli ljudje, ki smo že krepko zakoračili po utrjeni in pravi poti ljubezni, hrepenimo po zaljubljenosti in skušamo svoj odnos vedno znova pomlajevati in ga osveževati z zaljubljenostjo? Je mar kje kdo, ki bi si želel še enkrat prebolevati norice? Ali ošpice? Gre res le za hrepenenje po mladosti? Ali pa hrepenimo po obdobju, ko smo premogli toliko ljubezni, da smo bili sposobni spregledati, pozabiti in odpustiti vse, in ko smo verjeli, da je tudi nam vse spregledano, pozabljeno in odpuščeno? Saj vendar ljubimo!

Sinoda bo dosegla svoj namen, če ne bomo več *hodili v cerkev*, ampak bomo *hodili s Cerkvijo*. Potem bomo končno prenehali *hoditi za Kristusom*, ampak bomo *hodili v Kristusu ... hodili drug z drugim ...* da bomo končno doumeli, da je bil s krstom cilj že položen v naše srce in da je pot k Cilju ena sama ljubezen. • • •

Biti z nekom skupaj iz ljubezni, zaradi ljubezni in v ljubezni! To pomeni hoditi!

Sinoda prinaša nov pogled na našo skupno hojo.

Sinoda bo dosegla svoj namen, če ne bomo več hodili v cerkev, ampak bomo hodili s Cerkvijo.

Pot
sinodalnosti
je pot, ki jo
Bog pričakuje
od Cerkve
tretjega
tisočletja.

foto_Nacho Arteaga (Unsplash)

SINODA: CERKEV NA SKUPNI POTI

Papež Frančišek je Cerkev odpravil na skupno pot s sinodo, ki jo je odprl 10. oktobra 2021. Že v dveh predhodnih nagovorih iz leta 2015 in 2018 je smisel te cerkvene poti omenil in razložil. V času sinode se k temi hoje in poti vedno znova vrača.

HODITI SKUPAJ

Ob 50. obletnici ustanovitve škofovske sinode, 17. oktobra 2015, je papež Frančišek prvič spregovoril o pomenu skupne sinodalne hoje.

Sinoda je ena od najdragocenejših dediščin zadnjega koncilskega zbora. Ravno pot sinodalnosti je pot, ki jo Bog pričakuje od Cerkve tretjega tisočletja. Kar nas Gospod prosi, je v določenem smislu že vsebovano v besedi »sinoda«. Hoditi skupaj – laiki, pastirji, rimski škof. Gre za pojem, ki ga z lahkoto izrazimo z besedami, ni ga pa lahko postavili v prakso.

Hoja zahteva
nenehno
spreobračanje
samega sebe.

HODITI PO POTI

21. junija 2018 je sveti oče na ekumenskem romanju v Ženevi razmišljal o hoji kot Božjem klicu, ki ga ima človek že vpisanega v sebi.

Človek je bitje na poti. Vse življenje je poklican podati se na pot, v nenehnem izhodu od tam, kjer se nahaja. Od trenutka, ko pride ven iz maternice svoje matere, pa vsakič, ko od ene starostne dobe preide v drugo; od takrat, ko zapusti hišo svojih staršev, pa vse do takrat, ko zapusti svoje zemeljsko bivanje. Pot je prispodoba, ki izraža smisel človeškega življenja, torej življenja, ki ni zadovoljno s samim seboj, temveč je v vedno v iskanju nečesa drugega. Srce nas vabi, da se podamo na pot, da dosežemo cilj.

Za hojo je potrebna disciplina, napor, potrebna je vsakodnevna potrpežljivost in stalno hranjenje. Hoja zahteva tudi ponižnost, da preusmerimo svoj

korak in poskrbimo za sopotnike, saj lahko le skupaj dobro hodimo. Hoja torej zahteva nenehno spreobračanje samega sebe. Zaradi tega se ji mnogi odpovejo, saj imajo raje domač mir, kjer lahko udobno poskrbijo za svoje posle, ne da bi se pri tem izpostavljali tveganju potovanja.

HODITI Z JEZUSOM

V homiliji ob začetku sinode, 10. oktobra 2021, je Frančišek postavil Cerkev na pot, kjer bo srečala Kristusa, neutrudnega učitelja skupne hoje.

Večkrat nam evangeliji predstavljajo Jezusa »na poti«, ko se pridruži človeku, ki je na poti, ter prisluhne vprašanjem, ki domujejo v njegovem srcu in ga vznemirjajo. S tem nam On razodeva, da ne prebiva v brezkužnih in mirnih krajih, oddaljenih od resničnosti, temveč hodi z nami in nas doseže tam, kjer smo, včasih na propadlih poteh življenja. In danes, ko začenjamo to sinodalno pot, jo začenjamo z vprašanjem vseh, papeža, škofov, duhovnikov, redovnic in redovnikov, laičskih sester in bratov. Ali mi, krščanska skupnost, udejanjamo stil Boga, ki hodi v zgodovini in skupaj s človeštvom deli njegove prijetljaj? Smo pripravljeni na pustolovščino poti ali pa se s strahom pred neznanim raje zatečemo v izgovore »saj nič ne pomaga« in »vedno se je delalo tako«?

HODITI V DUHU

V katehezi na splošni avdienci 3. novembra 2021 je papež razlagal Pavlov poziv iz Gal 5,16, naj hodijo v Duhu.

Sveti Duh je vodnik pri hoji po Kristusovi poti, čudoviti, a tudi naporni poti, ki se začne s krstom in traja vse življenje. Pomislimo na dolg pohod v visoke gore: fascinanten je, cilj nas privlači, vendar zahteva veliko truda in vztrajnosti. Ta podoba nam lahko pomaga, da se poglobimo v apostolove besede: »hoditi v Duhu«, »pustiti se mu voditi«. Medtem ko apostol poziva Galačane, naj se podajo na to pot, se postavi na njihovo raven. Opusti glagol v velelniku »hodite« (prim. Gal 5,16) in uporabi »mi«: »hodimo v Duhu« (prim. Gal 5,25). Gre za poziv. Kot da bi rekel: postavimo se v isto smer in se pustimo voditi Svetemu Duhu. Tudi Pavel to prepozna. Ne pravi: »Jaz sem glavni, vi ste drugotni. Jaz sem prišel na vrh gore, vi pa še hodite.« Pridruži se hoji vseh, da bi dal konkreten zgled, kako nujno je biti poslušen Bogu in se vedno bolj in vedno bolje odzivati na vodstvo Duha. Kako

foto: Simone Savoldi (Unsplash)

lepo je videti pastirje, ki hodijo s svojim ljudstvom, ki se ne utrudijo. »Jaz sem pomembnejši, jaz sem pastir. Ti ... Jaz sem duhovnik. Jaz sem škof!« izrečeno z visoko dvignjenim nosom. Ne tako, ampak pastirji, ki hodijo z ljudstvom. To je zelo lepo in je dobro za dušo.

SLOG HOJE

Sveti Duh nam pove, kje začeti, po kateri poti življenja hoditi in kako hoditi. Teh treh točk se je Frančišek dotaknil v binkoštni homiliji 5. junija 2022.

Gre za slog, kako hoditi. Najprej: kje začeti? Duh nam namreč pokaže izhodišče duhovnega življenja. On je »motor« našega duhovnega življenja. On je, ki v nas vse poganja. Toda če ne začnemo iz Duha, z Duhom in po Duhu, ne bomo mogli prehoditi poti.

Nato nas Duh uči, katere poti naj uberemo. To izvemo tam, kjer sv. Pavel pojasnjuje, da tisti, »ki se dajo voditi Božjemu Duhu« (Rim 8,14), »ne živijo po mesu, ampak po Duhu« (v. 4). Drugače povedano, Duh nam na bivanjskih križiščih predlaga najboljšo pot, po kateri naj bi krenili. Zato je pomembno, da znamo razločevati njegov glas od glasu zlega duha, da bi razumeli, kje je glas Duha, ga prepoznali ter hodili po poti, sledili stvarim, ki nam jih On pravi.

Duh hoče, da smo skupaj, utemelji nas kot Cerkev in danes – to je tretji in zadnji vidik – uči Cerkev, kako naj hodi. Učenci so se skrivali v dvorani zadnje večerje, potem pa se nanje spusti Duh in jih odpelje ven. Brez Duha so ostajali sami med seboj, z Duhom se odprejo vsem. To je novost Svetega Duha, ki Cerkev vedno uči življenjske nuje, da gre ven, fizične potrebe po oznanjevanju, da ne ostane zaprta sama vase: naj ne bo čreda, ki utrjuje ograjo, ampak odprt pašnik, da se bodo vsi lahko hranili z Božjo lepoto; naj bo gostoljuben dom brez pregradnih sten. ...

Pavel opusti glagol v velelniku »hodite« in uporabi »mi«: »hodimo v Duhu«.

Toda če ne začnemo iz Duha, z Duhom in po Duhu, ne bomo mogli prehoditi poti.

SMER JEZUS KRISTUS

**Če odpiram
vrata Kristusu,
moram odpreti
tudi vrata
župnije.**

Cerkev hodi skupaj po sinodalni poti, kar pomeni že sam izraz sinoda: *syn* (skupaj) in *hodos* (pot). Namen sinode je, naj bo pot, ki jo bomo prehodili vsi verniki skupaj kot Cerkev. Vse pa izhaja iz temeljnega vprašanja: Kako se »hoditi skupaj« danes uresničuje v naši krajevni Cerkvi? V Pastoralni zvezi župnij Slovenj Gradec so trije duhovniki skupaj z župljani začeli hoditi novo pot že pred sinodo. O tem smo se pogovarjali z župnikom Simonom Potnikom, ki se je nanjo uvažal v Kanadi.

Ko sem se pred časom mudila v Slovenj Gradcu, sem se napotila tudi v župnišče. Sprejelo me je dekle, ki je izžarevalo pripadnost župniji in zavzetost za svoj delež v njej, skratka, dihala je z župnijo. Se v Slovenj Gradcu takšni ljudje že rodijo ali postanejo

takšni s posnemanjem lepih zgledov ali je to sad načrtne vzgoje?

Me veseli, da ste doživeli takšen sprejem. Kot bogoslovci smo se s kolesi vozili po Sloveniji in smo bili večinoma dobrodošli, posebej če smo imeli srečo, da smo naleteli na župnika. Nismo pa povedali, da smo bogoslovci. :) Podobno tudi kot skavti na potovalnih taborih. V Svetem pismu je gostoljubje zelo cenjeno. Nevarno pa je, če smo župniki preobremenjeni, napačno fokusirani in smo potem tako rekoč uradniki ali stečajni upravitelji ... Svoje je pridala korona in lahko hitro pozabimo na gostoljubje. Se zgodi, da je človek bolj dobrotljiv do tujca kot do moža, žene, otroka ... A gostoljubje je drža Cerkve, njen habit, način delovanja in hkrati večšina, ki se je lahko učimo. Če odpiram vrata Kristusu, moram seveda odpreti tudi vrata župnije. Pripadnost župniji je v temelju pripadnost Kristusu in Cerkvi.

foto: osebni arhiv

Na spletni strani Pastoralne zveze župnij Slovenj Gradec se predstavite kot »skupnost ljudi, ki bi radi bili živa, zdrava in vesela Cerkev, ki prinaša Jezusa ljudem in ljudi Jezusu«. Kako ste prišli do takšne predstavitve, ki je ne najdemo na spletnih straneh drugih župnij?

Papir vse prenese, splet pa še več ... :) No, res je, da si to želimo. Vendar nismo zgodba o uspehu, o tem si ne delamo utvar. Je pa ta zapis izvleček iz vizije, ki smo jo naredili po temeljitem iskanju smeri. Te vrstice poosebljajo srčiko občestva. Nismo se še povsem identificirali, ampak delamo na tem. Na začetku smo postavili projektno skupino Korneva (Koroška nova evangelizacija) in rodila se je vizija. Naša Pastoralna zveza župnij si prizadeva, da postane občestvo v duhu edinosti, sodelovanja in odprtosti, kjer bo vsak dejavno živel svojo karizmo preko poglobljene osebne vere. Z navdušenjem, zgledom in besedo skušamo pričevati hojo za Jezusom Kristusom. Vse stiske nas samo potrjujejo v smeri, ki ji skrajšano rečemo »smer Jezus Kristus«.

To me spominja na besede danskega filozofa Sorena Kierkegaarda, ki je rekel: »Ljubiti Boga se pravi resnično vzljubiti sebe; ljubiti drugega se pravi pomagati mu, da bo vzljubil Boga; s pomočjo drugega vzljubiti Boga se pravi biti resnično ljubljen.« V vaši župniji torej veliko ljudi ljubi druge in veliko jih je resnično ljubljenih?

Želja je bila, da bi bili občestvo. Sadovi in stiske nas vodijo, da potrjujemo smer Jezus Kristus. Če v skupnosti ni Gospoda, smo le skupina, pa čeprav se morda zbiramo ob oltarju za praznike, za lepe nedelje, obhajila, birme, nove maše ... Ampak tako smo le kot eno od športnih, kulturnih in kdo ve kakšnih še društev na nivoju krajevne skupnosti, na principu izobraževanja. Mi pa lahko ponudimo Jezusa Kristusa. Številne župnije niso več župnijske skupnosti, ampak kulturne zveze. Gotovo pa so župnije, ki gojijo povezanost med seboj in z Gospodom, kjer si povemo, kaj je Gospod storil v mojem in tvojem življenju, kjer je Jezus Kristus v središču. Dogaja se pripadnost oltarnemu občestvu; pevski zbor, zakonske skupine gredo skupaj na dopust. Kaj to pomeni, se bo pokazalo. Iščemo in se orientiramo.

V zadnjih desetletjih smo priča globokim kulturnim premikom. Obdobje več kot tisoč šeststoletne krščanske kulture se je končalo. Zopet smo v položaju, v kakršnem so bili prvi kristjani. Spet je nepopularno biti kristjan. Tvegano je. Kulturniki na naši televiziji slej ko prej izgubijo službo, če se izjavijo za katoličane, vsakega devetega kristjana na svetu ubijejo, na vsaki dve uri je ubit kristjan v Nigeriji. Vendar se zdi, da nam to ne seže v zavest. Zdi se, da pod tanko plastjo krščanstva živimo pogansko. Oznanilo o tem, kaj je Bog storil za nas, večine krščenih ne pretrese. Večina katoličanov je v glavnem nevednih o osnovah svoje vere, mislijo, da si zaslužijo nebesa, če so prijazni, občasno molijo in gredo k maši, sicer pa se ravna po merilih tega sveta. K temu izzivu ste v vaši župniji pristopili na izviran način ...

Tako se vidi z razdalje. Če vprašate ljudi iz našega kraja, pa pri marsikom ni toliko navdušenja. Vsaka sprememba terja premik, terja energijo, terja pogum, terja tveganje, da se motimo. Dostikrat imam pomislek: si prepričan, da je to prav? Ne. Sem pa prepričan, da to, kar delam, ni prav. Oz. to, da skoraj nič ne delamo. Kaj smo? Duhovnik kulturni delavec, duhovnik pedagoški delavec, duhovnik psiholog, duhovnik terapevt, duhovnik gradbinec, duhovnik liturgični esteta ... vse to je združeno v župniku. Toda nimamo urnikov za verouk po birmi ne katehetov za verouk po birmi. Bi bili pripravljeni imeti verouk za vse mlade, če bi po birmi prišli k verouku? Oblikujemo župnijo po meri župnika: toliko zmorem, več pa ne. Eden največjih izumiteljev človeštva je lenoba, večina izumov nastane iz želje z manj truda izveličati več, hitreje, bolje, ceneje ... Nam v Cerkvi pa je morda največja motivacija nemoč, bolečina. Če si priznamo ali ne, dogajajo se tektonski premiki, mi pa še vedno operiramo z nekimi številkami, se čudimo, izpolnjujemo statistične podatke, tu pred našimi očmi pa se dogaja misijon. Marsičesa ne moremo sprejeti ... Ne moremo sprejeti, da je bogoslovje veliko bolj prazno, kot je bilo. Molimo za duhovne poklice. V resnici potrebujemo samo okoli sto petdeset novih župnikov, da pokrijemo župnije – in če jih bomo imeli, bomo

Pripadnost župniji je v temelju pripadnost Kristusu in Cerkvi.

Če v skupnosti ni Gospoda, smo le skupina.

srečni in zadovoljni in ne bomo čutili potrebe po novih poklicih, ne bomo se več ukvarjali s problemom verouka in upada po birmi.

Iz naše škofije že kar nekaj let nimamo nobenega škofijskega misijonarja, no, zdaj je misijon tukaj, pri nas. In načinov je ogromno, kerigma se iz prve Cerkve ni nič spremenila: biti s Kristusom in Kristusa prinašati svetu. Je pa na nas, ali oznamamo kerigmo in smo pričevalci ali se gremo zakramentalni turizem. Kateheza ni nič manj pomembna in potrebna, če ji pot dela kerigma. Je pa kateheza skoraj brez moči, nerazumljiva in neprebavljiva, če se prej ne zgodi srečanje z živim Jezusom.

V navdihujoči knjigi *Božja prenova* kanadski duhovnik James Mallon zatrjuje, da je danes čas za vse, ki sledijo Jezusu, da se odzovejo na klic k zrelosti in usposabljanju za služenje v občestvu Cerkve, ki jih popelje od oltarja v svet; Cerkev je namreč v svojem bistvu misijonarska. So srečanja Alfa v tem smislu res odlično sredstvo?

Številne župnije niso več župnijske skupnosti, ampak kulturne zveze.

Sam bi rekel, da ta knjiga niti ni več knjiga, tudi ne priročnik, postala je kar način življenja župnije. Mallonu je uspelo, da je postavil Božjo voljo po živi, uspešni Cerkvi pred svojo nemoč, pred »saj se nič ne da«, pred »če pa smo vedno tako delali«, pred ustaljeno strukturo. Uspelo mu je, da je verjel Božji volji, zaupal rodovitnosti Boga. Pokazal je smer misijonske Cerkve, kjer življenje narekuje formo. Zdaj že desetine župnij po vsem svetu deluje po principu zdravih župnij, zdravih občestev. In dejansko živa Cerkev oblikuje strukture, tempo, načine, razpolaganje s sredstvi ... in deluje. Samo pogledjmo: kam vlagamo čas, denar, izobraževanja, srečanja v župnijah ali škofijah? Koliko sredstev je namenjenih oznanjevanju, koliko za evangelizacijo?

Kerigma se iz prve Cerkve ni nič spremenila: biti s Kristusom in Kristusa prinašati svetu.

Evangelizacije tako rekoč ni. Duhovniki v stiski rečemo: »No, saj je ... priprave na krst pa srečanja za starše veroučencev ...« Pa ni. Tam se ne zgodi srečanje; na pripravah na zakramente so večinoma informacije, podatki, ni oseba, pričevanje, kaj šele navdušenje in pot do občestva. Kam v župniji pa lahko kdo povabi svojega nevernega prijatelja ali, recimo, iskalca? K maši? Kot da bi nekoga, ki se odloča, da bi začel občasno hoditi v fitnes ali na sprehode, prijavil na triatlon ali ironman. Maša

je vrhunec. Tu so se kresala že mnenja na naši sinodi 2000. Dokument *Pridi in poglej* je to pot zelo dobro ubesedil. Kristus želi, da smo uspešni, želi, da so naše župnije rodovitne, da rodijo trideseteren, šestdeseteren, stoteren sad. In Alfa je eno boljših orodij, boljšega ne poznam, tako za verne kot neverne. Predstavlja pot, ki omogoča srečanje. Na preprost način se posameznik znotraj skupine, ki počasi postaja občestvo, sreča z osebo Jezusa Kristusa. Sam z Alfo spet okušam to, kar sem pozabil: da je Cerkev v bistvu misijonska, ne muzejska zbirka lepih doktrin in lepih cerkva. Svet si želi spokojne kulturne Cerkve. Lahko pa se, in to upravičeno, boji misijonske Cerkve, ki gre ven iz zakristij. Niso tovariši tisti, ki so nas strpali v zakristije; morda so nekoč bili, danes pa se sami skrivamo tam ali pa preprosto mislimo, da je tam naše delo.

Večina ljudi se pridruži Cerkvi, v njej ostane ali jo zapusti zaradi občutka pripadnosti, občestva, in ne zaradi verovanja. Torej pripadnost je za današnjega človeka odločilna, da sprejme vero in njene zahteve. Pa smo mi pripravljeni sprejeti tiste, ki še ne verujejo in ne živijo tako, kot vera uči? Na srečanja Alfa se gotovo priglasijo tudi takšni.

Res je. V katerem koli društvu človek ostane, če ima tam dva prijatelja ali tri. Kultura občestva, kultura župnije se ne zgodi čez noč, pomembna pa je smer. Poznam koga, ki bi ga lahko povabil? A kam? K bralcem ... torej mora začeti hoditi k maši. Ne veruje, ima predsodke proti Cerkvi. K pevcem ... torej mora hoditi k maši, a ne želi. Si ti neverujoči tega želijo? Tvoj sodelavec sploh ve, da si veren, razen po tem, da ob petkih ne ješ mesa, si v postu bolj čemeran in se skregaš, ko je tema o splavu in cerkvenih gozdovih?

Vendar prav neverjetno – na srečanjih Alfa pa se oblikuje vzdušje, kjer se tudi najbolj oddaljeni ne čuti tujca, kamor pridejo tisti, ki nikoli niso bili člani Cerkve ali pa so se od nje oddaljili. O tem smo se pogovarjali z gospo Veroniko Kocuvan, ki z možem Ernestom sodeluje pri Alfi od vsega začetka. Sodelovala je pri promociji Alfe, ko so jo hodili predstavljati v domove

foto_osebni arhiv

duhovnosti, jo oglaševali na Koroškem radiu, na plakatih, na zastavi z zvonika cerkve svete Elizabete v Slovenj Gradcu, na stojnici pred božičem ...

Vsi so bili povabljeni na Alfo. Prišlo je sto dvajset ljudi. Posedli so se po omizjih. Jaz sem bila povabljen kot gostiteljica. Nisem vedela, kaj bo, niti ni bilo povedano. Alfa poteka po ustaljenem redu. Najprej je na sporedu filmček (o življenju z Jezusom, o molitvi, Svetem pismu ...), nato ima gospod Simon osebni nagovor o vprašanih, kdo sem, kaj je cilj življenja, srečanje z Jezusom Kristusom ... Udeleženci se razdelijo v manjše skupine in se o tem pogovarjajo. Gostitelj je enak med enakimi, pove svoje pričevanje. Nikogar ne popravljajo, nihče nima napačnega mnenja. Začuti se navzočnost Svetega Duha. Vsako od srečanj je osredotočeno na določeno temo. Med dvournim srečanjem je tudi pogostitev, kjer se pogovor nadaljuje. Z Alfe nihče ne pride mlačen. V Mariboru na primer je paraplegik, ki ga je spremljevalec pripeljal na vozičku, počasi prehodil vse stopnice do zgornjega nadstropja, kjer so bila srečanja. Zelo močno doživetje je molitev v trojkah, ko molimo drug nad drugim. To se človeka res dotakne. Začutiš milost in dotik Boga, zavest,

da je Jezus živ, da Duh deluje, spreminja miselnost. Tisti, ki se na začetku motijo in zagovarjajo napačne poglede, se sčasoma navzamejo duha Jezusa Kristusa. Zelo pričevanjsko je, ko vsakdo govori iz odprtosti Bogu. Tudi po Zoomu v času korone se je čutilo delovanje Duha. In prav tako, ko smo hodili Alfo predstavljat po Sloveniji, je bilo vsako srečanje milostno. Ljudje so hodili od skupine do skupine, kjer sta po dva gostitelja govorila oziroma odgovarjala na vprašanja o določeni temi. Udeleženci so veliko spraševali in dobili odgovore. V skupni refleksiji je bilo prav tako veliko zanimanje.

Voditelji se pred srečanjem dobimo pri polurni molitvi in pripravi. Odgovorni za dobrodoščilo zunaj sprejemajo udeležence. Posebna skupina za molitveno podporo v času srečanj moli. Na koncu srečanja imamo gostitelji in ostali sodelujoči refleksijo.

Vsakdo na Alfi začuti, da ima kaj povedati drugim. Dogaja se to, kar sta apostola Peter in Janez odgovorila velikemu zboru, ko so jima prepovedali govoriti in učiti v Jezusovem imenu: »Ne moreva, da ne bi govorila o tem, kar sva videla in slišala.« (Apd 4,20) In povabijo druge in ti pridejo ... Tako je sin rekel mami: »Ti moraš iti na svojo Alfo!«

Zdaj je čas milosti, zdaj je čas odrešenja, in mi smo tega deležni in smo temu priče ...

foto_osebni arhiv

Poleg tega imate še vrsto ponudb v programu RadŽivim. Kako privabite tako raznoliko množico in kako hodite z njimi?

Preprosto smo začeli. Samo en korak je dovolj, in če tega naredimo ... Recimo, prvi družinski RadŽivim je bil s tremi družinami, zdaj se množi. RadŽivim je zdaj, ko se je postavila vizija, še močnejše orodje tako evangelizacije kot nadaljevanja poti v občestvu, ker ponudi možnost vsem, otrokom, mladim, parom, družinam, seniorjem, aktivnim, iskalcem. To je preprost program, ki že sam po sebi presega meje ene župnije in omogoča srečanje z veselim oznanilom, utrjuje v katehezi, omogoča rast prijateljstva, daje zagon za naprej, rojeva nove sodelavce, pričevalce, udeležence ... Sami vabijo druge. Postopno izročamo odgovornost naprej, na povabljene, poklicane, tiste, ki se tudi sami čutijo nagovorjene.

Skozi ta pogovor smo tudi bralci BBD v duhu hodili skupaj z župljani Pastoralne zveze župnij Slovenj Gradec. Ker se tudi najdaljše potovanje začne

s prvim korakom, bi vprašala, kaj bi svetovali kot prvi korak župnikom in župnijskim sodelavcem na poti do cilja, da bi verni poglobili svojo vero, da bi mlačni postali goreči, da bi se tisti, ki so odšli, vrnili in bi se oddaljeni približali svojemu Odrešeniku.

Jezus želi rodovitno Cerkev. Zdaj je čas milosti. Ta doba je doba odrešenja. Vsi v Cerkvi naj bi bili soudeleženi, zazrti v Kristusa, ne v svoje uspehe ali neuspehe ... Smer Jezus Kristus. On je v naši sredi. Tudi v tem času, ki je čas preizkušenj in hkrati močnega Božjega delovanja, velja njegova obljuba, da nas ne samo ne bo zapustil, ampak nam bo dal, da bomo orodje, njegove priče v svetu. To pa je močno občestvo, ne samo župnikov in profesionalcev. Smo v sinodi in ne moremo mimo vizije papeža Frančiška, ki samo kristalizira Jezusovo vizijo. Evangelij je evangelij na poti, je dejaven in živ. Ne moremo čakati, ta čas ni namenjen čakanju, da se bo kaj zgodilo, da bo konec korone, da bo konec vojne, da bo Kristus ponovno prišel. Zdaj je čas milosti, zdaj je čas odrešenja, in mi smo tega deležni in smo temu priče ... •••

Ne moremo mimo vizije papeža Frančiška, ki samo kristalizira Jezusovo vizijo.

POT V STARI ZAVEZI

ABRAHAMOVA POT

Abrahamova zgodba se začne z Božjim klicem: »Pojdi iz svoje dežele, iz svoje rodbine in iz hiše svojega očeta v deželo, ki ti jo bom pokazal.« (1 Mz 12,1) Tako je Abraham poklican, da se odpravi na pot, ki ga bo vodila v neznano deželo. Očaki so bili nomadi in so se na splošno veliko premikali, vendar je Abraham poklican na drugačno pot, ki bo postala tudi pot njegove rasti v veri.

V jedru vsakega odnosa z Bogom je zaveza, ki ta odnos drži skupaj. Ko je Bog sklenil zavezo z Abrahamom, mu je ukazal, naj razpolovi daritvene živali. Razpolovljene živali pomenijo: »Tako naj se mi zgodi, če se dogovora ne bom držal.« Toda ko se je Abraham prebudil iz spanca, je videl, da se med kosi živali premika ogenj, ki je simbol Božjega (1 Mz 15,17). Tako je Bog tisti, ki je sklenil zavezo z Abrahamom, v kateri se je zavezal z enostranskim dogovorom, zapečatenim z nepreklicno prisego. Kljub velikim obljubam o številnem potomstvu pa je Abraham še vedno iskal lastne rešitve. Ker je mislil, da mora sam poskrbeti za prihodnost, si je priskrbel sina od Sarine dekle Hagare (1 Mz 16,4). Toda Bog je želel popeljati Abrahama v življenje po veri, ne po naravi, zato je Bog tisti, ki je poskrbel za Abrahama, on pa je moral samo zaupati Bogu.

Abraham in Sara sta morala zrasti v veri, da sta lahko prejela potomca. Dva človeka še ne predstavlja občestva po Božji zamisli, za popolnost so potrebni trije. Lahko govorimo o odnosu, ki je odprt za drugega, samo tak odnos postane rodoviten. Ob obisku treh angelov je govora prav o tej rodovitnosti: »Čez leto dni se bom vrnil k tebi in glej, tvoja žena Sara bo imela sina.« (1 Mz 18,10)

Ker je bil takrat Bog navzoč in ker sta ga oba sprejela z vsem, kar sta bila, se je čudež lahko zgodil. V nadaljevanju je Abraham prosil za Sodomo. Tu se je zgodil velik premik v njegovem doživetju Boga, saj je počasi začel razmišljati kot njegov

gost in je tako odkril svoj značaj vernika. Bistveno je, da je Abraham Boga sprejel, zato je prepoznal njegovo navzočnost in jasneje videl njegovo voljo. Največja preizkušnja njegovega življenja pa je bila, ko je od Boga zaslišal besede: »Vzemi svojega sina, svojega edinca, ki ga ljubiš, Izaka, in pojdi v deželo Morija! Tam ga daruj v žgalno daritev na gori, ki ti jo bom pokazal!« (1 Mz 22,2) Ko se je Abraham odrekel vsej svoji gotovosti in celo Božji obljubi o številnem potomstvu, je prišlo do religije zaupanja. Na sinovo vprašanje po jagnjetu za žgalno daritev je Abraham odgovoril: »Bog si bo priskrbel jagnje za žgalno daritev, moj sin.« (1 Mz 22,8) Tu vidimo, kako Abraham upa celo proti upanju. Čeprav je pripoved kritika kanaanskega okolja, kjer je bilo žrtvovanje prvorojencev običaj, je s tem dogodkom Gospod preizkušal Abrahamovo zvestobo. Obenem pa je Bog pokazal, da ne želi človeških žrtev, zato je priskrbel ovna, ki ga je Abraham daroval v žgalno daritev namesto sina Izaka. Abraham se je ob tem naučil, da zaupanje v Boga pomeni prepuščati prihodnost Bogu.

Abrahamova pot iz njegove dežele predstavlja tudi pot njegove rasti v veri. Počasi je razumel svojo poklicanost, ker se ta razume samo v odnosu z Gospodom. Če primerjamo svetopisemsko pripoved z Odisejo, lahko ugotovimo, da je tako za Homerja kot za svetopisemskega avtorja potovanje metafora življenja, ki je posejano s preizkušnjami in težavami, vendar se Odisej, za razliko od Abrahama, vrne v začetno točko. Cilj grškega človeka je »povratak domov« v smislu Sokratovega ideala »spoznaj samega sebe«. Sveto pismo pa je prvo, ki predstavi zelo drugačno sliko življenja, Abrahamova pot je namreč »odhod brez

povratka«. Življenje je onkraj poznane sveta in človek ne ve, kaj vse ga lahko doleti na koncu te avanture, ob tem pa obstaja še nevarnost, da izgubi vse. Odisej najde svojo identiteto v »istem« svetu, medtem ko gre Abraham »drugam«,

V jedru vsakega odnosa z Bogom je zaveza, ki ta odnos drži skupaj.

**Zaupanje
v Boga pomeni
prepuščati
prihodnost
Bogu.**

v svet »drugega«. Živeti mora v tuji deželi kot tujec in se mora prilagajati sobivanju z drugimi. V luči svetopisemske antropologije bi lahko rekli, da se človek ne počloveči v odnosu s samim seboj, ampak šele takrat, ko se odpira drugemu. Takšno življenje tudi postane rodovitno. V prvi vrsti je Abrahamov »drugi« Sara, toda Abraham mora verjeti in zaupati Bogu, da Sara postane rodovitna. Odisej vzame stvari v svoje roke in ne prepušča vsega volji bogov, Abraham pa se uči prepuščati življenje Bogu. Posebnost svetopisemske religije je prav v tem, da predstavlja vero kot neke vrste »skok v temo«, ko človek ne ve, kaj se bo zgodilo, in je njegova edina gotovost v tem, da se zaneša na Boga, ki odpira prihodnost.

ABRAHAMOV ZGLED

Midraš (judovska razlaga) interpretira dogodke Abrahamovega življenja kot paradigmo za čas bivanja v Egiptu. V obeh pripovedih najdemo podobno formulo, ki nam govori o Božjem posegu:

»Jaz sem Gospod, ki sem te izpeljal iz Ura Kaldejcev, da bi ti dal to deželo v posest.« (1 Mz 15,7)

»Jaz sem Gospod, tvoj Bog, ki sem te izpeljal iz egiptovske dežele, iz hiše sužnosti.« (2 Mz 20,2)

**Abrahamova
pot je »odhod
brez povratka«.**

Pot, ki jo je prehodil Abraham, in pot, ki jo je prehodil Izrael, sta bili del skrivnega Božjega načrta. Ramban pravi: »Vse, kar se je zgodilo očetu, se dogaja tudi sinovom.« Gotovo je bilo za Izraela tolažilno, da je videl svojo zgodovino v pripovedih o svojem predniku, saj je tako lahko dal nov smisel poznejšim izkušnjam. Izrael v Egiptu in njegov izhod sta del načrta, ki je od nekdaj pripravljen. Izraelska

zgodovina tako ni rezultat slučaja, ampak skrben načrt, ki je poln smisla. Dogodki Abrahamovega življenja anticipirajo prihodnost, zato je on model, po katerem se morajo ravnati judje.

Božji klic naredi iz Abrahama predhodnika vseh, ki so bili v babilonskem izgnanstvu, pa tudi tistih, ki so bili v egiptovski diaspori, saj je tam živel nekaj časa tudi sam. Abraham je tako resnično oče vseh Izraelcev, razkropljenih v tedanjem svetu, pa tudi oče vseh, ki hodijo »po poti vere«, saj je povsod živel svojo vero. Njegova zaveza z Bogom anticipira zavezo na Sinaju. Abraham je predhodnik prerokov, ker mu je Bog govoril v videnjih, predhodnik duhovnikov, ker je daroval daritve, in predhodnik velikih molivcev, ker je posredoval za Sodomo. Je prvi »bogaboječi«, ki gre skozi grozljivo preizkušnjo, ki lahko ogrozi njegovo prihodnost, kar se bo v zgodovini Izraela večkrat zgodilo. Ker uboga Boga, On izpolni svoje obljube, zato predstavlja tudi upanje za Izraela. Abrahamov čas je tako paradigma in temelj za izraelski narod in za vse verujoče. V njem lahko najdejo smisel svojega obstoja in temelj svoje identitete.

POT IZRAELKEGA NARODA

Abraham je v veri prehodil pot spoznavanja in »udomačenja« z Bogom, prav tako mora svojo pot z Bogom prehoditi izraelski narod. Bog ga, podobno kot Abrahama, izbere in potegne iz sredine drugega naroda, da bi postal njegovo sveto ljudstvo: »Vi mi boste kraljestvo duhovnikov in svet narod.« (2 Mz 19,6) Na poti ne manjka preizkušenj in Bog vselej zahteva vero, toda izraelski narod ne pokaže takšne trdnosti, kot jo je imel Abraham. Zgodovinska izkušnja Božjega ljudstva kaže, da je človek v nenehni skušnjavi, da izbira svoje poti, kljub temu pa mu Bog ostaja nenehno naklonjen.

Pod Sinajem se je pravkar osvobojeno ljudstvo oklenilo zlatega teleta in pozabilo na vse, kar je Bog storil zanje na poti iz Egipta. Božji odgovor na prelom zaveze pa ni bila prekinitve zaveze, kar bi bilo običajno za ljudi, ampak možnost njene obnove. Mojzesu so bile ob tem dogodku razodete besede milosti: »Gospod, Gospod, usmiljen in milostljiv Bog, počasen v jezi in bogat v dobroti in zvestobi, ki ohranja dobroto tisočem, odpušča krivdo, upornost in greh, toda nikakor ne oprostí krivde, ampak obiskuje krivdo očetov na sinovih in na sinov sinovih, na tretjih in na četrtyh.« (2 Mz 34,6-7) Mojzesu

foto: Patrick Schneider (Unsplash)

se je Bog razodel kot »tisti, ki je« (2 Mz 3,14) aktivno prisoten v zgodovini, tukaj pa mu je bilo predstavljeno, »na kakšen način« je prisoten oz. kako oblikuje zgodovino s pomočjo svoje milosti in pravičnosti.

Kaj sploh pomeni, da Bog »obiskuje krivdo«? Verjetno najprej pomislimo na kazen za greh, toda Bog niti ne potrebuje človeka kaznovati za greh, saj je greh za človeka že sam po sebi največja kazen. Tako v končnem pomenu »obisk Boga« označuje v primerjavi s krivdo nesorazmerno majhno kazen, ki se kaže v bolečini zaradi greha, ta pa človeka opominja, da ga grešno početje vodi v propad. Ko Bog obišče človeka, ga vedno obišče v njegovo dobro. Izraelski narod je ob izhodu iz Egipta spoznal svoj greh in se ob tem paradoksalno zavedel tudi globoke resnice o Bogu, ki krmili zgodovino ljudstva in življenje vsakega človeka skladno s svojo pravičnostjo in usmiljenjem.

Zanimivo je, da Sveto pismo pojmuje greh kot odmik od Boga, kot stranpot, na katero človek krene, ko ne želi poslušati njegove volje. Nasprotno pa izpolnjevanje zapovedi pomeni hojo po Gospodovi poti: »Skrbite torej, da boste delali, kakor vam je zapovedal Gospod, vaš Bog! Ne odstopajte ne na desno ne na levo!« (5 Mz 5,32) Gospodove poti tako postanejo sinonim za poti odrešenja, saj je to končna volja in načrt Boga za človeka.

POT BOŽJIH ZAPOVEDI

V modrostni literaturi najdemo spodbudo, naj hodimo po poti Božjih zapovedi. Psalm 1 tako začne s podobo dveh poti in blagruje človeka, ki gre po poti zapovedi. Niz glagolov pokaže, česa srečen človek ne počne: »ne hodi«, »se ne ustavlja«, »ne poseda« (gl. 5 Mz 6,7). Metafora poti narekuje, da se bo, kdor hodi s »krivičniki«, ustavil z »grešniki« in bo končno obsedel v družbi »porogljivcev«. Na simbolni ravni je že tu nakazano, da pot krivičnih ne vodi nikamor, ampak se ustavlja v površni filozofiji življenja. Pravični se od krivičnih razlikuje po tem, da »premišljuje« Gospodovo postavo. Rezultat premišljevanja postave je podan v slikoviti podobi drevesa ob vodnih strugah. Seveda gre za metaforo, kjer vodne struge predstavljajo postavo, ki jo človek srka s svojim premišljevanjem. Ker je postava vir življenja, so tudi njeni sadovi rezultat te vitalnosti (Ps 92,13-15). Nasprotno pa je človek, ki ne hodi po poti Božjih zapovedi, podoben plevam, ki jih

veter raznaša. Podoba je precej zgovorna: medtem ko zakoreninjenega drevesa veter ne zmoti, se pleve že ob manjši sapi podi po vetru, kar posredno prikazuje trdnost oz. nestabilnost človeka.

SKLEP

Pot v Stari zavezi torej ni nekaj enoznačnega, ampak ima različne odtenke. Pri Abrahamu pomeni odhod brez povratka, potovanje v svet drugega. Na tej poti Abraham vedno živi svojo vero, zato njegova pot predstavlja tudi rast v veri in zaupanju v Boga. V zgodovini Izraela najpomembnejšo pot predstavlja izhod iz Egipta, kjer Izrael postane Božje ljudstvo. Bog mu odpre pot skozi morje in ga vodi po puščavi, kjer mu da zapovedi, ki se jih mora držati. 5 Mz 8,4-5 predstavi pot po puščavi kot vzgojo: »V teh štiridesetih letih tvoj plašč ni razpadel na tebi in noga ti ni otekla. Spoznaj v svojem srcu, da te Gospod, tvoj Bog, vzgaja, kakor mož vzgaja svojega sina!« Odtlej pot pomeni tudi hojo v Gospodovih zapovedih, medtem ko greh predstavlja stranpot, odmik od zapovedi. Psalm 1 spodbuja hojo po poti Gospodovih zapovedi in v tem vidi celo izvor človekove sreče. Pot vselej vključuje tudi duhovno rast človeka, tako v odnosu do Boga kot tudi v odnosu do bližnjega. Tako Abraham kot Izrael sta počasi zorela v veri in po globokem premisleku naredila nove korake v smeri zaupanja v Boga. Zanju bi lahko veljale besede Ps 119,59, ki kažejo na razmislek o načinu življenja in odločitev za Gospodovo pot: »Pomislil sem na svoja pota, svoje noge hočem obrniti k tvojim pričevanjem.« ...

Pot pomeni tudi hojo v Gospodovih zapovedih, medtem ko greh predstavlja stranpot.

VPRAŠANJA ZA MOLITEV IN POGOVOR

1. Kako je z mojim zaupanjem v Boga, ki mi odpira prihodnost?
2. Kakšni so moji odnosi z drugimi, s svetom okoli mene?
3. Kakšna je moja podoba Boga, ko pride do greha?
4. Se tudi jaz ustavljam v površni filozofiji življenja ali iščem globlje temelje?

Odlomki:

1 Mz 12,1-9; 2 Mz 14,15-25; Ps 1

POT V MARKOVEM EVANGELIJU

Nasproti samovolji učencev postavi Jezus ideal tistega, ki sledi z odpovedjo samemu sebi.

Ozdravljenje fizične slepote je simbol za proces zdravljenja duhovne slepote učencev.

Besedo za pot (*hodos*) najdemo v Markovem evangeliju na šestnajstih mestih. Včasih je uporabljena nevtrarno, na drugih mestih pa ji Marko po vsej verjetnosti pripisuje globlji duhovni pomen. Zunanja vpliva, ki sta Marka spodbudila k razumevanju poti v duhovnem smislu, sta: duhovnost prve krščanske skupnosti, ki je nase gledala kot na privrženca poti. O tem beremo v Apostolskih delih, ko se Savel odpravlja v Damask: »Šel je k velikemu duhovniku in si izprosil pisma za shodnice v Damasku, tako da bi lahko vsakega privrženca Poti, moškega ali žensko, vklenil in prignal v Jeruzalem.« (Apd 9,1b-2) Drugi vpliv, ki Marka spodbuja k duhovnemu razumevanju poti, pa so primeri poti v Stari zavezi (Abrahamova pot, pot izhoda iz Egipta, Elijev beg in vrnitev, pot vrnitve iz babilonske sužnosti itd.).

Ko hočemo razumeti pomen določene besede ali podobe za evangelista, je nikakor ne smemo zasledovati kot nekaj uniformnega, kar ima vedno enak pomen. Besede in podobe niso modelčki za piškote, ki naredijo piškot enake velikosti in oblike iz različnih delov razvaljanega testa. Zato tudi vsem mestom, kjer se v Markovem evangeliju pojavi beseda pot, ne smemo vsiliti enakega pomena. Polovica primerov, kjer Marko uporabi besedo pot, je med osmim in desetim poglavjem. Pot je v njih omenjena osemkrat. Če ta tri poglavja pogledamo od blizu, se nam pokaže jasno zamejena sekcija od vrstice 8,22 do konca desetega poglavja. Sekcija se začne z ozdravitvijo slepca v Betsajdi (8,22-26) in konča z ozdravitvijo drugega slepca, Bartimaja, v Jerihi (10,46-52). Med sekcijo se beseda pot pojavi sedemkrat, premiki Jezusa z učenci pa dobijo jasno smer. Takoj po ozdravljenju slepca v Betsajdi se Jezus znajde v »vaseh Cezareje Filipove« (8,27), kjer Peter izpove, da je Mesija, in se skozi besedilo pomika samo še proti jugu, dokler ne pride v Jeriho (10,46) kot zadnji postajo pred Davidovim mestom.

Sekcijo med drugim povezujejo v homogeno enoto tudi tri napovedi o trpljenju in vstajenju 8,31; 9,31 in 10,33-34. Tem trem jasnim napovedim lahko priključimo tudi namig na trpljenje ob sestopu

z gore spremenjenja. V 9,12 Jezus reče učencem: »Elija res pride najprej in vse prenavlja, toda kako, da je pisano o Sinu človekovem, da bo veliko pretrpel in da bo zaničevan?« Ta namig o trpljenju dopolnjuje namig o vstajenju, ki ga lahko vidimo na gori sami, ko se Jezusova oblačila pobelijo in bleščijo. V Jezusovem spremenjenju lahko tako trije učenci nekako vnaprej zrejo v luč vstajenja, ki jo bodo v polnosti uzrli na velikonočno jutro. Še ena pomembna tema, ki povezuje tekst med ozdravitvijo slepca v Betsajdi in Bartimaja v Jerihi, je vzgoja učencev. Jezus se v tem delu evangelija še posebno posveti spremembi mišljenja učencev in večkrat okara njihovo ravnanje, ki ni skladno z oznanilom o Božjem kraljestvu. Na primer: ko se med potjo pogovarjajo, kdo je največji (9,34), so izključevalni (9,38), ali ko grajajo starše, ki k Jezusu prinašajo svoje otroke (10,13).

HOJA ZA JEZUSOM

Beseda, ki poleg poti odzvanja skozi 8,22-10,52, je še glagol *akolutheo*, ki pomeni slediti oz. označuje hojo za Jezusom. Prav tako kot beseda pot se tudi glagol slediti ponovi sedemkrat v tem delu evangelija (od skupno sedemnajstih primerov v celotnem evangeliju). Ko sem se pripravljala na službo mašnega pomočnika oz. akolita, mi je neki že pokojni jezuit v šali rekel, da je pri bogoslužju akolit tisti, ki sledi, kar pomeni, da ne sme biti v napoto. Markova ideja hoje za Jezusom malo spominja na to šalo, saj učenci na nekaterih mestih dajejo vtis, da Jezusa ovirajo pri izpolnitvi njegovega poslanstva (na primer Peter, ki poskuša Jezusu braniti, da bi šel v smrt (8,32)) in da ovirajo prihod Božjega kraljestva (na primer, ko se prepirajo, kdo je največji (9,34)). Nasproti primerov samovolje učencev postavi Jezus ideal tistega, ki sledi z odpovedjo samemu sebi: »Če hoče kdo hoditi za menoj, naj se odpove sebi in vzame svoj križ ter hodi za menoj.« (8,34b) Marko pri zadnji napovedi Jezusovega trpljenja, smrti in vstajenja idejo sledenja predstavi na zelo fizičen način učitelja, ki hodi po poti pred apostoli: »Bili so na poti v Jeruzalem in Jezus je hodil pred njimi.«

foto_Andri Bontarenko (Unsplash)

(10,32) Ideji poti in sledenja Jezusu se dokončno združita prav v zadnji vrstici desetega poglavja, ko se ozdravljeni Bartimaj poda za Jezusom: »Tako je spregledal in šel po poti za njim.« (10,52b)

SLEPCA IN RUŠENJE PREDSTAV

Ozdravljenje dveh slepcev igra v sekciji poti zelo pomembno vlogo. Ozdravljenje fizične slepote je simbol za proces zdravljenja duhovne slepote učencev. Da bi Marko pokazal na zahtevnost zdravljenja duhovne slepote, bralca pri prvem zdravljenju preseneti s kompleksnostjo dogodka (8,22-26). Do tega trenutka Jezus ozdravlja s polaganjem rok in dotikom. Slini uporabi le pri ozdravitvi gluhonemega v 7,33. Presenetljivo je Markovo poročanje, da je bil slepec v Betsajdi najprej ozdravljen neuspešno. Na Jezusovo vprašanje, ali vidi, odgovori: »Vidim ljudi, kakor da bi okrog hodila drevesa.« S tem Marko nakaže, da tudi zdravljenje duhovne slepote učencev ne bo lahka naloga.

Med fizično slepoto dveh slepcev in duhovno slepoto učencev je ena pomembna razlika. Slepca se svoje slepote zavedata in želita biti ozdravljena. Učenci pa se svoje duhovne slepote ne zavedajo in njihove želje so biti največji (9,34), imeti monopol (9,38) in gospodovati (10,42). Jezus se mora za ozdravljenje njihove duhovne slepote še dosti bolj potruditi kot pri ozdravljenju slepca iz Betsajde. Tudi povezava slepote in poti je pomenljiva. Nekdo, ki je slep, lahko hodi po poti, ampak nekdo ga mora voditi. S tem ko se učenci učijo sledenja Jezusu, se začnejo postopno zavedati svoje duhovne slepote in na njihovi poti proti Jeruzalemu jim Jezus to duhovno slepoto postopoma ozdravlja. Jezusova metoda je zelo podobna metodi starozaveznih prerokov, ki so imeli kot glavno nalogo rušenje napačnih predstav o Bogu. To je še posebej jasno pri klicu Jeremija: »Glej,

postavljam te ta dan nad narode in kraljestva, da ruješ in podiraš, da uničuješ in rušiš, da zidaš in sadiš.« (Jer 1,10) Preden lahko zraste oziroma se zgradi kaj novega, je potrebno, da prerok ruši, podira, uničuje. Marko v besedilu med dvema ozdravljenjema slepcev obravnava dele Jezusovega nauka, ki se še posebno borijo proti duhovni slepoti. Primeri zdravljenja duhovne slepote pri učencih so:

- Grajanje Petra: »Poberi se! Za menoj, satan, ker ne misliš na to, kar je Božje, ampak na to, kar je človeško!« (8,31)
 - Grajanje učencev zaradi pomanjkanja vere pri zdravljenju božjastnega dečka: »O neverni rod! Do kdaj bom pri vas? Do kdaj vas bom prenašal? Pripeljite ga k meni!« (9,19)
 - Poduk o tem, kdo je največji: »Če kdo hoče biti prvi, naj bo izmed vseh zadnji in vsem služabnik.« (9,35)
 - Jezus odvrne učence od tega, da bi drugim bratili izganjati demone v njegovem imenu: »Kdor ni proti nam, je za nas.« (9,40)
 - Nauk o pohujšanju (9,42-48)
 - Nauk o ločitvi (10,1-12)
 - Jezus se jezi na učence glede otrok: »Pustite otroke, naj prihajajo k meni, in ne branite jim, kajti takšnih je Božje kraljestvo.« (10,14)
 - Jezus v učencih skuša zatreti željo po oblasti: »Veste, da tisti, ki veljajo za vladarje, gospodujejo nad narodi in da jim njihovi velikaši vladajo. Med vami pa naj ne bo tako, ampak kdor hoče postati velik med vami, naj bo vaš strežnik ...« (10,43)
 - O premoženju: »Kako težko bodo tisti, ki imajo premoženje, prišli v Božje kraljestvo!« (10,23b)
- Na neki način bi lahko tudi v spremenjenju na gori videli zdravljenje duhovne slepote. Jezus Petru, Jakobu in Janezu pokaže duhovno luč, ki je kontrast duhovne slepote (9,2-8).

Jezusova metoda je zelo podobna metodi prerokov, ki so imeli kot glavno nalogo rušenje napačnih predstav o Bogu.

Pot krščanske
skupnosti
je vedno
potovanje,
ki sledi Jezusu.

Bartimaj, s katerim se zaključí ta sekcija poti v Markovem evangeliju, je primer idealnega učenca. Stoji v močnem kontrastu z bogatim mladeničem iz 10,17-22. Bartimaj nima ničesar in berači ob cesti. Jezus ga reši njegovih stisk in Bartimaj gre po poti za njim. Postane njegov učenec. Jezus na žalost ne more rešiti bogatega mladeniča, kajti njegova bolezen je navezanost na bogastvo. Iz te navezanosti mora mladenič izstopiti sam. Jezus ga lahko samo vzljubi in povabi, ostalo je stvar njegove svobodne volje. Bartimajeva goreča želja, da bi spregledal (10,51), stoji nasproti potrnosti bogatega mladeniča, ki sprevidi, da noče biti ozdravljen, ker ima veliko premoženje (10,22).

TRI NAPOVEDI

Tri napovedi trpljenja, smrti in vstajenja so na poti predstavljene zelo jasno in ne puščajo dvoma o tem, kar se bo zgodilo v Jeruzalemu. In vendar se Jezus o tem odloči spregovoriti trikrat. Učinek, ki ga s tem doseže evangelist, je predstavitev Jezusove besede kot nekaj trdnega in nespremenljivega. Ampak kljub tej trdnosti in nespremenljivosti prihaja Jezus naproti učencem s ponavljanjem. Njihova duhovna slepota se po poti le postopno zdravi in vse kaže, da tudi tretja napoved ne prodre popolnoma v srca dvanajsterih, saj pod križem ostanejo le žene (15,40-41). Zdi se, da po poti iz Cezareje v Jeruzalem dvanajsteri z vedno večjo gotovostjo pričakujejo katastrofo, ki jih čaka v Jeruzalemu; za upanje o vstajenju, ki ga Jezus napoveduje ob trpljenju in smrti, pa v njihovih srcih še ni prostora.

ZAKLJUČEK

Iz Markovega evangelija se lahko naučimo, da je pot krščanske skupnosti vedno potovanje, ki sledi Jezusu. Če to potovanje Jezusu ne sledi, je lahko njegovemu načrtu v napoto, kot so mu bili v napoto

učenci, ki so branili otrokom, da bi šli k njemu, in ko so branili možu, ki ni hodil z njimi, da bi izgnal hude duhove v njegovem imenu. Odpovedati se samemu sebi in vzeti svoj križ je edina pot prave hoje za Jezusom. To pa velja tako za vsakega posameznika kot tudi za skupnost kristjanov.

Pot v Markovem evangeliju je pot slepcev. Nekateri so svojo slepoto pripravljeni priznati, drugi ne. Za ideal Marko ne postavi dvanajsterih, ki mislijo, da vidijo, temveč krik berača Bartimaja: »Jezus, Davidov sin, usmili se me!« (10,47b) Pot kristjana in krščanske skupnosti mora torej zaznamovati krik po tem, da spregledamo, in ne prepričanje, da vidimo. Posameznik in skupnost morata še posebej paziti, da se izogibata stvari, ki povzročajo duhovno slepoto. Za Marka so to v prvi vrsti oblast, premoženje, zakonska nezvestoba in izključevanje.

Na koncu poti se svetlika luč vstajenja. Kot je v vsaki napovedi trpljenja in smrti omenjeno tudi vstajenje, tako tudi na koncu naše poti žari svetloba Vstalega. Tako kot dvanajsteri lahko tudi mi prezremo to luč, ki je jasno napovedana, in se osredotočimo samo na stisko, v kateri smo se znašli. Trenutna stiska nas lahko privede do obupa ali do nostalgичnega oziranja v »dobre stare čase«. Ampak kot pravi apostol Pavel: »Naša trenutna lahka stiska nam namreč pripravlja čez vso mero težko, večno bogastvo slave, ker se ne oziramo na to, kar se vidi, ampak na to, kar se ne vidi.« (2 Kor 4,17-18a) •••

VPRAŠANJA ZA MOLITEV IN POGOVOR

1. Kdaj sem v življenju v napoto Jezusovemu odrešenjskemu načrtu? Ali moje delovanje oz. nedelovanje koga ovira pri srečanju z Jezusom?
2. Grem skozi življenje kot tisti, ki je prepričan, da vidi, ali kot Bartimaj, ki hrepeni po tem, da bi spregledal?
3. Preberem odlomek o Jezusovi spremembi na gori (Mr 8,2-8) in se vprašam, kdaj sem v življenju uzrl delček Kristusovega sijaja.

Mr 8,22-26; Mr 10,46-52; Jer 1,4-10

ZAVEZA IN NEZVESTOBA¹

Izraelcem je bila obljubljen svoboda, znašli pa so se v puščavi. Brez prisilnih del so bili dnevi dolgi in prazni, pot se je vlekla enolično, lakota in žeja sta pritiskali. O tem govori 16. poglavje Druge Mojzesove knjige. »Mesa! Kruha! Vode!« je zahrumelo ljudstvo. Nahajalo se je med Egiptom, kjer je sužnjevalo, in obljubljen deželo, kjer bo svobodno. Toda raje bi bilo v egiptovski sužnosti ob polnih loncih mesa kot v puščavi, kjer ni vedelo, kaj početi s svobodo.

Bog jih reši lakote tako, da jim podari mano. Predpiše jim, naj jo šest dni nabirajo, sedmi dan pa počivajo, nabirka šestega dne bo zadostovala tudi za sedmi dan. Ponavljajoča izraza »zvečer« in »zjutraj« v Mojzesovih navodilih sta jih spomnila na stvarjenje, ko so se prav tako izmenjavali večeri in jutra (1 Mz 1,1-4a). Iz tega naj bi spoznali, da je Bog, ki jih je rešil, Stvarnik narave. Toda z godrnjanjem so se obrnili proč od njega proti Egiptu in suženjstvu, kamor so se želeli vrniti. Na Aronov ukaz so se obrnili proti puščavi in s tem proti Sinaju, proti postavi, proti obljubljeni deželi, proti Bogu, ki prihaja iz puščave. In tedaj se jim je Gospodovo veličastvo prikazalo v oblaku (2 Mz 16,10). Ko so se obrnili h Gospodu, se je Gospod obrnil k njim in jim podaril mano.

Bog je dal ljudstvu tudi zapoved glede časa nabiranja hrane in praznovanja sobote. Ko je izraelska skupnost vsak dan nabirala mano, je bila vsak dan usmerjena na Gospoda in njegove darove. Sedmi dan pa je ljudstvo počivalo in se spominjalo Gospoda. Z darovanjem zapovedi, časa in hrane je Bog Izraelu omogočil svobodo. Človek naj ne bo suženj kruha, dela in časa. Za vse skrbi Bog, človek pa naj ima čas zanj in zase.

Tretji mesec po izhodu iz Egipta so prišli v Sinajsko puščavo in se utaborili nasproti gori (2 Mz 19). Tu je prizorišče najpomembnejšega dogodka na poti: Bog z Izraelom sklene zavezo. Ponudil jim jo je in ljudstvo jo je sprejelo. Scenarij je veličasten in strašen. Med bliskom in gromom Bog razodene deset zapovedi (20,1-21), ki so temeljna listina zaveze, ustava Božjega ljudstva. Ne predstavljajo

zahtev po junaških delih, temveč prepovedujejo zgolj dejanja, ki jih član zaveznega ljudstva nikakor ne sme zagrešiti. V glavnih potezah jih sprejemajo vsi ljudje.

Ljudstvo ni smelo stopiti na goro, Mojzesa pa je Bog poklical na vrh gore in mu izročil nadaljnja navodila za življenje. Potem ko jih je ljudstvo enoglasno sprejelo, so slovesno sklenili zavezo. Mojzes je postavil oltar, polovico krvi daritvenih živali izlil na oltar, ki je predstavljal Boga, in z drugo polovico poskropil ljudstvo. Tako so Bog in ljudstvo stopili v krvno zavezo po vzoru, kot so se sklepale zaveze med ljudmi. Zopet je poklical Mojzesa na goro, ki je bila kakor goreč ogenj. Mojzes je ostal na gori štirideset dni. Bog mu je dal navodila za bogoslužje in zapisal zapovedi na kamniti plošči.

Medtem ko je Mojzes bival v sveti Božji navzočnosti, si je ljudstvo zaželelo manj zahtevnega boga. Iz zlatega in srebrnega nakita, ki so ga dobili v Egiptu, so si naredili idola v podobi teleta. Takšne bogove so videli v Egiptu, takšne je pozneje postavil kralj Jeroboam v Betelu in Danu (1 Kr 12,26-30). Hoteli so biti kakor drugi narodi, pomanjšati Boga po svoji meri in po svojih željah, ki jih naj izpolnjuje v zameno za čaščenje. Ob čaščenju ni manjkalo jedače, pijače in zabave (2 Mz 32,1-8). Mojzesov srd je bil strašen. Vendar je pri Bogu posredoval zanje in Bog je obnovil zavezo s preiščitnim ljudstvom, ki se je pokesalo. Vendar tudi kazni ni zaostala (32,15-34,35).

Ko je Bog stopil v zavezo s človekom, se je podal v odnos, v katerem je tvegati, da bo vedno znova doživljal nezvestobo. Toda ni ga prekinil. V zavezi se je Bog na-vezal na svoje ljudstvo, kakor se mož naveže na ženo ali starši na otroke. Preroki so za ta odnos segli prav po teh najbolj intimnih podobah iz človeškega življenja in nam zapustili nepresežna besedila o Božji zavezni ljubezni. •••

¹ Prirejeno po Kustić, Živko. Prev. 2000. *Mali ključ Svetega pisma*. Maribor: Slomškova založba.

V NASLEDNJI ŠTEVILKI
bomo spoznali ključ
Vse od začetka.

VELIKO POTI VODI DO BOGA, ENA VODI PREKO GORA

»Slavite Gospoda, gore in hribi, pojte mu hvalnico, nadvse ga povečujte na veke.« (DanD 2,75)

Tole misel sem najprej prebral na eni visokogorski koči pod Grossglocknerjem. Bilo je po tem, ko sem se prvič vzpenjal na najvišji vrh severnih sosedov in ko sem prehodil že vrsto domačih gorskih poti ter opravil tudi nekaj plezalnih vzponov.

Ne le da so gore mesto, kjer marsikdo čuti bližino Boga, gorske poti so tudi dobre učiteljice modrosti. Tri lekcije, ki sem se jih naučil tamkaj – in oblikujejo tudi moje pričujoče sinodalne izbire – bi rad podelil z vami.

LAŽJE, LEPŠE IN VARNEJE JE HODITI SKUPAJ

»Boljše je, da sta dva kakor eden, ker imata dobro plačilo za svoj trud: če namreč eden pade, ga njegov tovariš vzdigne, gorje pa enemu, če pade, ker ni drugega, da bi ga vzdignil.« (Prd 4,9-10)

»Če hočeš biti hiter, pojdi sam. Če želiš priti daleč, pojdi z drugimi.« Tale modrost je že ena tistih, ki držijo na gorskih poteh in na poti Cerkve. V hri-

bih se samohodništvu oziroma plezanju brez tovariša, s katerim bi se vzajemno varovala, reče »soliranje«. Naš Humar je med najbolj znanimi »solerji«. Običajno plezanje je časovno zamudno. Vsaj polovico časa vsak od soplezalcev drugega varuje. Napreduje le eden. A ko noga zdrsne z drobnega stopa,

ko se odlomi oprimek, ko zmanjka moči ali gre kar koli že narobe, je zanesljiva roka in vrv tistega, ki tisti čas »nič ne dela«, ampak le stoji na sidrišču, ključna, da se zgodba ne konča slabo. Oziroma, da se ne konča.

Pa ne le varnost, tudi občutek je drugačen. Zlasti v zaostrenih razmerah. Občutek največjega strahu, ki sem ga v življenju doslej doživel, je povezan z gorami in divjanjem neviht v tistem odmaknjemem, skrivnostnem svetu.

Prvič je bilo med nočnim vzponom na Porezen, kamor sem se odpravil, ker sem želel čim prej prvič dokončati slovensko transversalo. Ja, bil sem sam. Želel sem biti hiter. Kako uro pod vrhom me je zajela silovita nevihta. Strele so švigale, ostro je grmelo, padal je dež, toča. Ždel sem na svojem nahrbtniku z glavo stisnjeno med kolena – kot sem se naučil, da je najvarneje pred strelo. V kratkih hlačah in majici. Ždel sem, nevihta pa ni šla nikamor. Nisem vedel, kje sem. Zemljevida nisem upal vzeti iz nahrbtnika, ker bi mi ga dež v nekaj trenutkih povsem uničil. Šele kaki dve uri kasneje sem po nekakšnem čudežu prišel do nekega pastirskega stanu, kjer sem prosil za zavetje. Bil sem vesel, da sem preživel.

Drugič je bilo v severni steni Rink. Plezalni vzpon. Čeprav vremenska napoved ni napovedovala neviht, se jih je od nekod vzela cela serija. Poltretjo uro sva s soplezalcem, pritrjena na vrv, čakala na konec. Konec nevihte. Resnično pa naju je bilo strah, da ne bi bil to tudi najin konec. Bilo je res strahotno. Pogled na Mrzlo goro: le nekaj sto metrov severno so ves čas rezale strele, ki so v seriji udarjale v greben. Grmelo je, da naju je stiskalo v želodcu. Že prej, med prvimi dežnimi kapljami, sva se dogovorila, da ne glede na dež izplezava tako, da bova na skupnem sidrišču. Saj ni bilo nič manj nevarno. A bilo je manj neprijetno. Zelo drugače je, če nisi sam.

PREVEČ AMBICIOZNO POSTAVLJENI CILJI LAHKO VODIJO V OBUP

»Če se boš še tako gnal, cilja ne boš dosegel, ne boš ušel, če boš še tako hiter.« (Sir 11,10b)

Prenizki in premalo ambiciozno postavljeni cilji ne nudijo primerne motivacije. Iz mene ne iztisnejo tistih potencialov, ki so v meni. In ko je tak

foto_Benjamin Voros (Unsplash)

cilj dosežem, se počutim nekako praznega. Nimam občutka, da sem naredil, kar zmorem.

Po drugi strani pa preveč ambiciozno postavljeni cilji lahko vodijo v obup. Vrh je tako daleč, da se mi zdi, da tja nikoli ne bom zmogel. Ustrašim se. In znova ne zmorem iz sebe iztisniti tistih potencialov, ki so v meni. Zelo verjetno je, da se proti cilju ne bom niti odpravil. Morda bom poskusil in prehitro odnehal. A ne le da cilj ne bo dosežen, tudi moja samozavest bo po takem poskusu povsem na tleh. O sebi bom pričel misliti kot o nesposobnežu. Zelo verjetno bom za vselej obtičal nekje v dolini, nekje v povprečnosti, nekje na domačem dvorišču.

Tudi na to temo so me gore naučile nekaj modrosti, ki mi pride prav sedaj, ko oblikujemo cilje v župnijski skupnosti ali v posameznih skupinah. Prvič sem peljal v gore skupino mladih, ko sem bil sam še zelo mlad in brez tovrstnih izkušenj, kaj šele modrosti. To, kako lepe so gore, sem že vedel. Navdušenje je moralo kar sijati iz mene, saj sem brez pretiranega truda za odhod v gore hitro prepričal skupinico vrstnikov. Cilj sem izbral po svojem okusu. Kar sem si želel sam doživeti, sem »predpisal« tudi njim. Zamislil sem si štiridnevno prečenje celotnega grebena Savinjskih Alp. Z začetkom v Lučah, preko Ojstrice in vseh drugih vrhov vse do Kočne in konca v Kamniški Bistrici. To je bil povsem napačno izbran cilj. Uspelo nam je priti le do Kamniškega sedla, od koder smo se spustili v dolino. A ne le to, izkušnja je bila za moje varovanje tako zahtevna, da se nihče od njih ni nikoli več odpravil v gore.

KJER JE KRIŽ, TAM JE JEZUS IN TAM JE ŽIVLJENJE

»Kdor namreč hoče rešiti svoje življenje, ga bo izgubil; kdor pa izgubi svoje življenje zaradi mene in zaradi evangelija, ga bo rešil.« (Mr 8,35)

Tudi tale citat ima nekje daleč v ozadju konkretno gorsko izkušnjo. Nekje na pobočjih koroških gora je bilo. Pa je medtem že davno postalo zgodbica. In modrost. Nekje vmes pa celo razlaga mojega novomašnega gesla.

Stopam po poti in se spotikam. Prvič sem tu, vse mi je zelo neznano in neprijetno vzdušje v srcu stopnjuje občutek, da sem sam in da je vse okrog megla. Ne vem, ali še hodim proti cilju ali pa sem nekje napačno zavil in sedaj hodim v napačno smer.

Tovor, ki ga prenašam na svojem hrbtu, je postal že zdavnaj odveč. Nobenega veselja in navdušenja ni več v meni, počasi mi postaja vseeno, če hodim prav ali se izgubljam. Gledam samo še nemo v tla in okorno prestavljam utrujene noge.

Potem pa nenadoma ... Ustavim se in kar ne morem verjeti. Torej se vendar nisem izgubil! Torej vendar po tej poti hodijo ljudje in torej ta pot nekam vodi. Zakaj bi sicer bil ob njej postavljen – križ? Ustavim se in ob pogledu na Jezusa se v moje bitje začne vračati življenje. V trenutku začutim, da nisem sam. Ne le da postaja sedaj popolnoma jasno, da je pot prava.

Prešine me spet tisto: »Ti, Jezus, si nosil križ pred menoj. Že davno preden sem te spoznal, si osmisilil mojo pot, in odkar si me poklical, me tudi tolažiš s spoznanjem, da je trda pot, ki vodi do resnične sreče, in da se pravo življenje prične onkraj meja udobja.«

Med ščebetanjem taščic in skrivnostnimi glasovi vetra, ki išče pot skozi krošnje visokih smrek, si oprtam nahrbtnik. Od nekod so se vrstile moči. Šele sedaj sem dvignil svoj pogled in šele sedaj opazil, kako mehko prodirajo sončni žarki skozi kapljice, ki jih je na iglicah smrek ustvarila megla. In šele sedaj so se pred mojimi očmi spet jasno narisali obrazi tistih, h katerim pravzaprav potujem.

Da, Jezus, spet si me srečal tu. Srečal si me, kot me sreča stari prijatelj, ki me objame, potreplja po ramenih, nič ne reče in pove vse. Vse, kar je treba povedati.

Vem, ne boš ostal tu. Tvoje mesto nikoli ni bilo na tem razpadajočem križu, obraščenem z lišaji. Hodil boš z menoj. Hodil boš, kakor si hodil doslej. In ko bo v moji glavi spet skoraj povsem zbledela tista sanjska podoba, ki si jo nekoč zarisal v moje srce, boš s svojim božanskim čopičem spet začrtal poteze in obarval oblike. Spet bom slišal klic cilja in pot se bo znova iz prekletstva spreminjala v izziv, priložnost in blagoslov.

Vem, ne boš ostal tu. Hodil boš z menoj k vsem, h katerim želiš sam priti, hodil boš pred nami, ki si nas poklical, da bi hodili skupaj. Skupaj za teboj. Za teboj, ki si pot. In resnica. In življenje. •••

foto: David Marcu (Unsplash)

V SOJU LJUBEZNI BOGA

Ko je svet doživljal nečloveške grozote druge svetovne vojne, je mlado italijansko dekle slovenskih korenin v doživetju Luči prepoznalo neskončno ljubezen Boga. To je Chiara Lubich, katere ustanova *Marijino delo – Gibanje fokolarov* je s svojo duhovnostjo navdihnili vidike krščanskega življenja, ki jih je uveljavil 2. vatikanski cerkveni zbor in jih skuša udejanjati sedanja sinoda o Cerkvi. Marijino delo si prizadeva za edinstvo znotraj Katoliške cerkve in med kristjani vseh veroizpovedi ter skupaj z verniki drugih verstev in ljudmi drugačnih prepričanj skuša vzpostavljati ustvarjalni dialog z današnjo kulturo.

Karizma Chiare Lubich je našla močan odmev v duši najstnice, danes uveljavljene primorske in slovenske likovnice in restavratorke Mire Ličen Krmpotić. Ob stoletnici Chiarinega rojstva (2020) ji je posvetila dvanajst slik *In lumine amoris Dei* (*V soju ljubezni Boga*). Dvanajst slik predstavlja barvne meditacije k dvanajstim točkam duhovnosti, ki tvorijo jedro Chiarine karizme (Bog ljubezen, Človekov »da« Bogu, Evangelij, Brat – pot k Bogu, Nova zapoved, Evharistija, Edinost, Križani in zapuščeni Jezus, Marija, Cerkev, Sveti Duh, Jezus med nami).

Dela so intimni poklon Mire Ličen Chiari Lubich, ki se ji je želela oddolžiti za dar karizme, ki jo vse življenje spremlja, spodbuja in navdihuje v osebnem življenju ter v ekspresivno občutenem umetniškem ustvarjanju. Med njimi smo za sedanjo številko *Božje besede danes* izbrali upodobitvi dveh Chiarinih meditacij, ki se posebej skladata s temo skupne poti kot udejanjanja sinode.

BRAT – POT K BOGU

RAZŠIRITI SRCE

Morali bi razširiti srce po meri Jezusovega srca. Koliko dela! Vendar je edino potrebno. Ko smo storili to, je storjeno vse. Gre za to, da ljubimo vsakogar, ki se nam približa, tako kot ga ljubi Bog. In ker živimo v času, ljubimo bližnjega drugega za drugim, ne da bi hranili v srcu ostanke čustev do brata, ki smo ga srečali minuto poprej. Saj v vseh ljubimo istega Jezusa. Če pa ostane kaj v srcu, pomeni, da smo ljubili prejšnjega brata zaradi sebe ali zaradi

Mira Ličen Krmpotić: BRAT – POT K BOGU

Mira Ličen Krmpotič: CERKEV

njega ..., ne zaradi Jezusa. In v tem je napaka. Najpomembnejše je to, da ohranimo čistost Boga, se pravi, da ohranjamo v srcu ljubezen, s kakršno ljubi Jezus. Da bi bili čisti, srcu torej ni treba odvzeti ljubezni in je v njem zatreti. Treba ga je razširiti, da bo kakor Jezusovo, in ljubiti vse. In kakor zadošča ena sama sveta hostija med milijardami hostij na svetu, da se nahranimo z Bogom, tako zadošča en brat – tisti, ki ga Božja volja pripelje do nas – da se obhajamo s človeštvom, ki je mistični Jezus.

In obhajati se z bratom je druga zapoved, tista, ki pride takoj za ljubeznijo do Boga in je njen izraz.¹

CERKEV

ČEPRAV NAS JE MALO, SMO CERKEV

Vedno nam je bil všeč Tertulijanov stavek: »Kjer so trije zbrani, čeprav laiki, tam je Cerkev.« Da, kajti mi smo pogosto majhna, zedinjena skupina, pravno vcepljena v celotno Kristusovo Cerkev. Čeprav nas je malo, smo torej Cerkev, živa Cerkev zaradi Jezusove navzočnosti med nami.

Janez iz Ciparise potrjuje: »Kaj je Božja Cerkev ... je sveti zbor v imenu prave luči, ki razsvetljuje vsakega človeka, ki pride na svet, zbor, ki ne nastaja in raste samo iz mnogih in srečnih ljudi, ampak tudi iz tistih, ki so preprosti. Na nekem mestu je namreč Beseda rekla: Kjer sta dva ali so trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz sredi med njimi.«

Koncil in papež sta večkrat poudarila: skupnost kot družina, zbrana v Gospodovem imenu, uživa v njegovi navzočnosti. To je bratstvo, s katerim postanemo Cerkev, kakor trdi Odo Casel: »Ni tako, da se edina Cerkev razdrobi v mnogo posameznih skupnosti, niti mnogoterost posameznih skupnosti, zbranih skupaj, ne oblikuje ene same Cerkve. Cerkev je samo ena, kjer nastane, celotna in nedeljena tudi tam, kjer sta samo dva ali so trije zbrani v Kristusovem imenu.« Morda se kristjani ne zavedamo te izjemne možnosti.² • • •

¹ *Meditacije*. 2009. Ljubljana: Novi svet, 17. V: Mira Ličen. *V soju ljubezni Boga. Hommage Chiari Lubich. Od 19. oktobra do 21. novembra 2020*. Razstava slik v galeriji Družina v Ljubljani.

² *Jezus med nami*. 2019. Ljubljana: Novi svet, 116. V: Mira Ličen. *V soju ljubezni Boga. Hommage Chiari Lubich. Od 19. oktobra do 21. novembra 2020*. Razstava slik v galeriji Družina v Ljubljani.

*Smo kristjani
na bolj
pravi poti?
So oddaljeni
na nepravi poti?*

foto: Jametlene Resxp (Unsplash)

KATERA POT JE (NAJ)BOLJ PRAVA?

Katera pot je (naj)bolj prava? Je lahko katera zgrešena? Namreč, a je lahko pot sploh zgrešena, če pa je pot?

Smo kristjani na bolj pravi poti? So oddaljeni na nepravi poti? So drugače verujoči sploh na poti? Kdo od nas pa je na najbolj pravi poti? Duhovniki? Laiki? Smo na poti vsi skupaj? A je to sploh mogoče?

Mnogo let nazaj, pravzaprav kar poldrugo desetletje je od tedaj, sem bila kot srednješolka in precej oddaljena kristjanka povabljenka, da birmance navdušujem nad potjo za Njim. Nekoliko ironično, a ne? A kako neverjetno je, da nekdo verjame vate, ti da priložnost, te povabi zraven! To umevam šele sedaj! Vau!

Božja navigacija je resnično mimo logike tega sveta. Hvala Bogu. Naredi pot, kjer se zdi, da je ni. In tam sva se srečala tudi midva z Gospodom. To je bil zame prvi birmanski vikend, kjer sem

bila animatorka. In zame v resnici prvi birmanski vikend sploh. V času, ko sem bila birmanka sama, te oblike pastorage namreč še nismo poznali.

Tam sem jaz, animatorka, spoznavala in se navdušila nad Gospodom! Sprašujem se, ali se je to videlo tudi navzven. Sama sem bila ob teh spoznanjih kar nekoliko prestrašena, a navdušena hkrati. V meni se je pričelo prebujati nekaj, kar se ni dalo več zaustaviti. Premočno me je prevevalo. Po glavi (in predvsem srcu) so mi švigale misli in občutja, ki jih še vedno slišim: »A se mi to res dogaja? A ni tako, da v srednji šoli nehaš hoditi v cerkev? Zakaj se jaz zdaj počutim tako dobro tukaj ... bolj kot sem se kadar koli?! O moj Bog, ta naš Bog res očitno obstaja ... in je carski! Jej! Kaj pa zdaj?«

Še vedno se spominjam, da nam je takrat naš duhovnik pripovedoval zgodbo o Stevu Jobsu (to je tisti, ki je ustvaril Apple), ki je mladim

*Božja
navigacija
je resnično
mimo logike
tega sveta.
Hvala Bogu.
Naredi pot, kjer
se zdi, da je ni.*

diplomantom pripovedoval o poti. Življenju. O točkah. Točkah, ki so predstavljale dogodke v njegovem življenju, ki so se mu vtisnili v spomin. Večine ni ne razumel niti jih predvidel ... Ne pomnim več

foto: Pablo Hermoso (Unsplash)

točne vsebine tistega govora, a vse od tedaj s seboj nosim spoznanje, ki je bilo zame eno ključnih pri odločitvi, da na svojo pot povabim tudi Gospoda. Steve Jobs je tedaj diplomantom pripovedoval o tem, da danes jasno vidi pot med tistimi točkami, ki jih tedaj ni zmozel razumeti, si jih osmisлити. Zdaj vidi, da je bila vse to pot. In da so bile prav vse tiste nedoumljive točke na njej ... ključne.

Ta pripoved je bila nekakšen uvod v razlago o Njegovi ljubezni do nas. O tem, da nismo kar slučajno padli z neba, ampak ima Gospod prav za vsakega od nas poslanstvo. »Preden sem te upodobil v materinem telesu, sem te poznal ...« (Jer 1,5) O tem, da nam daje svobodo, da sami odločimo, ali bomo uporabili talente in darove, ki so nam dani. In svobodo, ali bomo poslanstvo uresničevali in živeli. O tem, da je Gospod ves čas ob nas, tudi ko ubiramo stranske poti, bližnjice ali celo prepadne stene. »Nikar se jih ne boj, saj sem jaz s teboj, da te rešujem ...« (Jer 1,8)

Katera pot je torej (naj)bolj prava? »Naj vam pokažem še odličnejšo pot.« (1 Kor 12,31b)

Gospod torej ve.

Ampak, Gospod, če te smem za trenutek kar neposredno nagovoriti ...

Kaj pa vsi tisti, moji bližnji, znanci, mimoidoči, ki Te ne želijo v popotni družini? Te (še) ne poznajo? Res mi je hudo, da ne (z)morem z njimi deliti navdušenja, ki je bilo dano meni ... Tudi jaz Te do nedavnega sploh nisem poznala. In vem, kako bedno je, če ti nekdo nekaj vsiljuje, pripoveduje ... Zakaj si me nagovoril in srečal že pred desetletjem, medtem ko te toliko mojih bližnjih ne pozna? Kam naj jih peljem, da bo tudi njih prešlo to spoznanje, to navdušenje? Ne želim namreč, da zapravljajo čas. Saj razumeš, ne? Kako naj jim povem o tej še odličnejši poti? Kako naj ta trenutek postane točka njihove poti, kjer bodo prepoznali, da je povabiti Tebe v vsakdan odločitev, ki naredi to življenje drugačno, še odličnejše? Kako? Ne morem

jih prisiliti. Tudi obupati ne želim ... Povej mi, Gospod ... Kako?

Po odgovor sem se odpravila v Sveto pismo. Tja, kjer nam govori On sam.

Na porokah tolikokrat slišimo tisto lepo Pavlovo besedilo o lju-

bezni. »Ko bi govoril človeške in angelske jezike, ljubezni pa bi ne imel, sem brneč bron ali zveneče cimbele.« (1 Kor 13,1) Tolikokrat, da kdaj rečemo, da je že malo »pocukrano« ... A vendar Pavlove besede vedno znova sežejo prav do globin, ko nam pripoveduje o tem, kakšna je ljubezen: »potrpežljiva, dobrotljiva je ljubezen, ni nevoščljiva, ljubezen se ne ponaša, se ne napihuje, ni brezobzirna, ne išče svojega, ne da se razdražiti, ne misli hudega. Ne veseli se krivice, veseli pa se resnice. Vse prenaša, vse veruje, vse upa, vse prestane. Ljubezen nikoli ne mine.« (1 Kor 13,4-8a)

Odgovor je prišel. To zmore le Beseda!

A veste, kaj sledi povabilu, »naj vam pokažem še odličnejšo pot« (1 Kor 12,31b), ki je refren pričujoče številke, ki jo prebirate? Prav Pavlov zapis, o katerem vam pripovedujem. Zapis o Ljubezni. V trenutku, ko sem sama to doumela in prebrala, uvidela Pavlove besede o Ljubezni kot odgovor na svoja vprašanja, me je prešla misel, ki sem jo prav za to revijo sama nekoč zapisala: Ljubezen vedno najde pot.

Prav neverjeten si, Gospod! ...

Gospod je ves čas ob nas, tudi ko ubiramo stranske poti, bližnjice ali celo prepadne stene.

Povabilu, »naj vam pokažem še odličnejšo pot« sledi Pavlov zapis o Ljubezni.

IZZIV(I)

1. Molitev, izročitev Gospodu ... je dejanje ljubezni. Za koga bom to poletje molil, da povabi na pot svojega Življenja Gospoda, ga prepozna in sreča?
2. Kako lahko v svojem vsakdanu konkretno pokažem in pričujem, da je biti z Gospodom na poti tista še odličnejša pot?
3. Kaj lahko naredim, prispevam ali predlagam, da se bodo v naši župniji oddaljeni kristjani in tisti, ki Boga sploh še ne poznajo, počutili dobrodošle?

foto: Mick Haupt (Unsplash)

ETIMOLOGIJA IN POMEN BESEDE HEBREJEC

»So Hebrejci? Jaz tudi.« (2 Kor 11,22)

V Svetem pismu lahko preberemo, da je bil Abraham Hebrejec (1 Mz 14,13). V pripovedi o egiptovski sužnosti se Boga pogosto naslavljala kot »Gospoda, Boga Hebrejcev«. Tudi Pavel zase zatrjuje, da je »Hebrejec izmed Hebrejcev« (Flp 3,5). V zgodovini so se za izvoljeno ljudstvo uveljavili različni izrazi (Hebrejec, Jud, Izraelec ...), ki imajo vsak svoj izvor in se tudi danes razlikujejo glede pomena in uporabnosti. To nakazuje tudi Pavel, ko v Drugem pismu Korinčanom kot odgovor na izzive judov, ki oporekajo Pavlovi avtoriteti, zastavlja vprašanje: »So Hebrejci? Jaz tudi. So Izraelci? Jaz tudi. So Abrahamovo potomstvo? Jaz tudi.« (2 Kor 11,22) Tokrat bomo predstavili izraz Hebrejec, ki je povezan s hebrejščino in predvsem z očakom Abrahamom in s tem s Cerkvijo.

Hebrejec

Izraz se nanaša na očaka Abrahama in izhaja iz hebrejske besede *eber* (עֶבֶר), ki pomeni »pokrajina, ki se nahaja onstran«, kar nakazuje, da Hebrejci niso avtohtoni prebivalci Kanaana, temveč izvirajo z druge strani Evfrata. Iz istega korena izhaja glagol *abar* (עָבַר), ki pomeni »iti skozi, iti mimo, prečkati, prestopiti«. Haran, od koder je potoval Abraham v Kanaan (1 Mz 11,31), se namreč nahaja na levi strani reke Evfrat, tj. »onstran reke«, kakor beremo v Joz 24,2-3:

Tedaj je rekel Józue vsemu ljudstvu: »Tako govori GOSPOD, Izraelov Bog: Onstran reke (בְּעֵבֶר הַנָּהָר; *be-eber ha-nahar*) so od davnine prebivali vaši očetje Terah, Abrahamov oče in Nahórjev oče in služili drugim bogovom.

Vzel sem tedaj vašega očeta Abrahama onstran reke (מְעַבְרֵה הַנָּהָר; *me-eber ha-nahar*) in ga vodil po vsej kánaanski deželi, namnožil njegov zarod in mu dal Izaka.«

V tem smislu beseda Hebrejec sega na sam začetek zgodovine izvoljenega ljudstva, ki ga predstavlja Abraham (1 Mz 14,13). Joz 24,2-3 s tem nakaže, kje so prebivali predniki Izraelcev, onstran reke Evfrat, torej v azijskih stepnih predelih.

Ime Eber se v Svetem pismu pojavi še pred Abrahamom v 1 Mz 10,21-25 v Noetovem rodovniku. Izhaja iz Noetovega potomca Sema, enega od treh njegovih sinov, ki je legendarni prednik hebrejskega ljudstva, oče vseh semitov.

Etimologija besede eber

Izpeljanke korena עבר (*abar*) so povezane s prehodom, običajno v smislu prečkanja, zato izraz »Hebrejec« sprva preprosto pomeni »nomad« ali »mimoidoč« (prim. Ezk 39,11).¹

Koren lahko izraža samo gibanje, dejavnost prečkanja, hkrati pa nakazuje na posledice tega prečkanja. Glagolska oblika korena עבר (*abar*) opisuje prečkanje reke (1 Mz 31,21; Joz 3,14), meje ali ozemlja (4 Mz 20,17; Sod 11,32; 1 Sam 9,4). Lahko tudi opisuje, kako reka prestopi strugo, tj. izlivanje oz. razlitje reke (Iz 23,10); kako vino premaga (db. prepelavi) pijanca (Jer 23,9) ali duh ljubosumja preplavi moža (4 Mz 5,14). 5 Mz 17,2 govori o »prestopanju« Gospodove zaveze, kar pomeni prekršitev, medtem ko 5 Mz 29,12 govori o »postavitvi« zaveze, kar pomeni, da gre za »prehod« v zavezo, kar pomeni vključevanje v zavezo, sklenitev zaveze.

Samostalniška izpeljanka moškega spola, עבר (*eber*), označuje, kam prečkanje privede: »onstran« (reke Jordan v 1 Mz 50,10; reke Arnon v 4 Mz 21,13; Sod 11,18) ali »onstran« (morja v 5 Mz 30,13; Izraelovih sinov, tj. Jordana v Joz 22,11; etiopskih rek v Iz 18,1).

Koga izraz Hebrejec označuje danes?

Pojem danes označuje vse, ki pripadajo izvoljenemu ljudstvu, od obdobja očakov pa do današnjega časa. To je najbolj univerzalna označitev izvoljenega ljudstva, saj sega na sam začetek

zgodovine odrešenja, ko je bila Abrahamu dana obljuba številnega potomstva. Judje danes želijo biti imenovani Hebrejci, ker s tem v najširšem smislu izražajo svojo izvoljenost, ki izhaja od skupnega očaka Abrahama.

Kateri jezik so govorili Hebrejci?

Po preprosti analogiji – ker Slovenci govorimo slovenski jezik – bi lahko sklepali, da Hebrejci govorijo hebrejski jezik. Resničnost ni tako preprosta. Če govorimo na splošno, lahko hebrejščino razdelimo na biblično ali klasično in moderno. Prva je danes večinoma jezik liturgije (pri judih) in ekse-

foto: Francesco Alberti (Unsplash)

geze (pri judih in kristjanih). Judje so jo imenovali *lašon ha-kodeš* (לשון הקודש), kar pomeni sveti jezik. Tudi besedila, pisana v tem jeziku, imajo za sveta. V klasični hebrejščini je napisana večina knjig Stare zaveze. Obdobje klasične ali biblične hebrejščine traja od 12. do 3. stoletja pr. Kr. Od 3. stoletja naprej so pod vplivom helenizacije nastale še najmlajše knjige Stare zaveze, napisane v aramejščini in grščini. V hebrejščini niso bila zapisana le izključno verska besedila, marveč tudi pisma, pogodbe, znanstvena, filozofska in medicinska besedila, poezija itd.

Večina strokovnjakov danes verjame, da je bila klasična različica hebrejščine po prvem padcu templja 587 pr. Kr. v vsakdanji uporabi postopoma nadomeščena s krajevno različico aramejščine. Verjetno je, da je hebrejščina zaradi zmanjšanja števila judovskega prebivalstva v delih Judeje pod rimsko zasedbo prenehala obstajati kot govorjen jezik okrog leta 200.

Kasneje, predvsem v srednjem veku, je prišlo v judovskih skupnostih po svetu do razvoja »lokalne hebrejščine«. Ti jeziki so bili mešanica različnih lokalnih jezikov in so se pisali

¹ Drugi glagol prehoda je פָּסַח (*pasah*), ki ima konotacijo preskakovanja ali prehoda (od tod tudi ime pasha, »mimohod« ali »preskok«). Ta dva glagola se pojavita skupaj v 2 Mz 12,23, kjer gre Bog skozi Egipt (עֶבְרָא, *abar*), vendar preskoči oz. gre mimo Izraela (פָּסַח, *pasah*).

v hebrejščini, denimo *ladino* (jezik sefardskih judov: zmes španščine, portugalščine in drugih iberskih jezikov s hebrejščino in aramejščino), *jidiš* (jezik aškenazi judov: zmes nemščine in hebrejščine). Judje so pogosto govorili jezik svojega okolja, tudi arabščino, ruščino, francoščino in druge jezike, ki jih je govorila judovska diaspora. V 19. stoletju je vzporedno z razvojem sionistične misli pretežno med vzhodnoevropskimi judi prišlo do sistematičnega preporoda hebrejščine v danes govorečo moderno hebrejščino ali *ivrit* (עברית – iz istega korena kot beseda Hebrejec). Sodobna hebrejščina je leta 1922 postala uradni jezik britanske Palestine in kasneje glavni uradni jezik države Izrael.

Sedem zanimivosti o hebrejščini

1. Abeceda (imenovana alef-bet) ima 22 črk.

V hebrejski abecedi, ki se običajno imenuje alef-bet, po prvih dveh črkah, alefu in betu, je 22 črk. Pet črk ima drugačen zapis, če se pojavijo na koncu besede (kaf, mem, nun, pe in cade).

2. Povezana je z arabščino in aramejščino in prvotno ni imela samoglasnikov.

Hebrejščina je semitski jezik – kot arabščina in aramejščina – in kot večina starih semitskih jezikov nima samoglasnikov. Okrog 7. stoletja po Kristusu so rabini, znani kot *masoreti* (varuhi izročila), uvedli sistem pik in črtic, t. i. masoretska znamenja za samoglasnike, ki kažejo, kako naj bi bile besede izgovorjene.

3. Bere se z desne proti levi.

Za razliko od slovenščine se hebrejščina bere in piše od desne proti levi. Hebrejska knjiga se torej odpre »od zadaj«. Razširjena razlaga je ta, da so antični pisarji med klesanjem na kamnito podlago držali kladivo v svoji močnejši roki (po navadi v desni) in dleto v levi roki, zaradi česar je veliko lažje in bolj naravno pisati od desne proti levi.

4. Hebrejščina sega nazaj v drugo tisočletje pr. Kr.

Najstarejša hebrejska besedila izhajajo s konca drugega tisočletja pr. Kr. Hebrejščina je bila uporabljena kot pisni in govorni jezik do padca Jeruzalema leta 587 pr. Kr. Po tem se je hebrejski jezik

uporabljal predvsem kot liturgični jezik. Judje so govorili jezike dežel, kjer so živeli, ali pa so izoblikovali nove (ledino, aškenazi).

5. Vsa pomembna judovska besedila niso v hebrejščini.

Judovsko Sveto pismo (razen delov Ezre in Daniela) je napisano v hebrejščini, tako kot Mišna, korpus judovskega prava (halake), ki je bil urejen v drugem in tretjem stoletju po Kristusu.

Gemara, zbirka rabinskih pravnih razprav, ki interpretirajo Mišno, pa je v veliki meri napisana v aramejščini z nekaj hebrejščine, medtem ko je srednjeveška judovska literatura napisana predvsem v kombinaciji hebrejščine in aramejščine.

6. Pogosto se je smatrala za jezik angelov – in Boga.

Ker je hebrejščina jezik svetih besedil, se je pogosto smatrala za »sveto«. V postbiblijskih časih so jo imenovali *lašon ha-kodeš*, sveti jezik. Hebrejščina je bila pogosto razumljena kot jezik angelov in Boga. Po rabinski tradiciji je hebrejščina izvirni jezik človeštva. Vse človeštvo je pred »zmešanjem jezikov«, kar je opisano v zgodbi o babilonskem stolpu v 1 Mz 11, govorilo hebrejski jezik. Poleg tega judje verjamejo, da je to jezik, ki ga je Bog uporabil za ustvarjanje sveta. Midraš pravi: »Tako kot je bila Tora zapisana v *lašon ha-kodeš*, tako je bil svet ustvarjen z *lašon ha-kodeš*.«

7. Po dveh tisočletjih je bila oživljena.

Okoli dve tisočletji hebrejski jezik ni bil govorjen jezik, omejen je bil na področje literarnega ustvarjanja in liturgije. Ob koncu 19. stoletja so evropski judje, ki so sanjali o kulturni renesansi v Palestini, začeli ponovno oživljati jezik. Za očeta sodobnega hebrejskega jezika velja Eliezer Ben-Yehuda. Razvil je besednjak za sodobni hebrejski jezik, ki je vseboval besede iz antičnega in srednjeveškega hebrejskega jezika, dodatno pa je ustvarjal povsem nove besede (za opis stvari, ki jih v preteklosti niso poznali, npr. letalo, računalnik, telefon). Leta 1922 je hebrejski jezik postal eden od uradnih jezikov britanskega mandata Palestine, danes pa je uradni jezik države Izrael – govorijo ga državljani Izraela in judje po vsem svetu. • • •

foto: Robert Zunikoff (Unsplash)

foto: Greta Scholderle Moller (Unsplash)

SYNODÍA MED TOVARIŠTVOM, KARAVANO IN POPOTNO DRUŠČINO

Starokrščanski utrinki o sinodalni grščini

Beseda, ki jo v zadnjem času znotraj cerkvenega življenja poslušamo tako pogosto, da se nam morda že kar malo upira, *sinoda* (gr. σύνοδος, db. skupna pot) pravzaprav ni »krščanskega« izvora, saj jo poznajo že stari grški pisci, kot je denimo zgodovinar Herodot iz 5. stoletja pr. Kr. Pravzaprav je situacija še veliko hujša: besede same ne najdemo niti v Svetem pismu! Čemu torej vsi ti prispevki letošnjega letnika naše revije, tako jasno in ambiciozno skomponirani na *sinodalno* vižo? Pretresenega bralca, ki ga uvod ni povsem odbil ali pohujšal, naj takoj vsaj malo potolažimo. Ni povsem res, da izraza *sinoda* ne najdemo v Svetem pismu – ni ga le v grški Novi zavezi. Če pobrskamo po antičnem grškem prevodu Stare zaveze, imenovanem Septuaginta, najdemo tako glagol *synodeúō*, ki pomeni potovati skupaj (v tem primeru

skupaj »z razjedajočo nevoščljivostjo«, prim. Mdr 6,23 LXX), kot tudi samostalni *synodos* (σύνοδος), ki ga srečamo na treh mestih. Enkrat označuje *zbor* oz. *srečanje*, ki ga pripravi Asájeva mati Ana (= Maáha) v svetem gaju (ἐποίησεν σύνοδον ἐν τῷ ἄλσει): iz hebrejskega Svetega pisma izvemo, da je napravila podobo boginji Ašeri in s tem malikovala (3 Kr [=1 Kr] 15,13 LXX). Drugič izraz *sinoda* pomeni *skupino*, in sicer prešuštnih upornikov izmed nezvestega ljudstva, nad katerimi jadikuje Jeremija (σύνοδος ἀθετούντων, Jer 9,1 [9,2] LXX). Tretjič pa naznačuje *združitev* oz. *konjunkcijo* mesecev, ko Mojzes pred smrtjo podeli blagoslov dežele, ki bo dajala pridelke v skladu z letnim časom, s povezavo mesecev (ἀπὸ συνόδων μηνῶν, 5 Mz 33,14 LXX). Razjedajoča zavist, mali-kovalski zbor, truma sleparjev in zvezdoslovski

pojav – očitno izraz *sinoda* v Svetem pismu res nima velike sreče!

A k sreči se krščansko razodetje ni končalo s Svetim pismom, ampak je – kot dopolnilo – pravzaprav Jezus po apostolih napravil verigo izročila, ki se vije vse do nas. Začetni členi te verige so bili apostoli in preostali prvi učenci, nato pa škofje, med katerimi tiste iz prvih stoletij, ki so se najbolj odlikovali po svoji svetosti in zvestem nauku, imenujemo cerkveni očetje. In prav tisti med njimi, ki so živeli v grško govorečih predelih, so od svojih poganskih sopotnikov prevzeli izraz *sinoda*, da so z njim označili vrsto reči, ki jih je izoblikovala nova krščanska kultura. Ignacij Antiohijski, ki je pisal krščanski skupnosti v Efezu, svoje naslovnike imenuje »sopotniki (*sinodniki* oz. *sinodalci*, σύνδοι), nositelji Boga, nositelji templja, nositelji Kristusa, nositelji svetosti« (Pismo Efežanom 9.2). Predvsem je ta pojem *sinode* v krščanskem izrazoslovju zaslovel kot označba za srečanje, zbor, koncil oz. *sinodo* v tem pomenu: šlo je bodisi za manjše,

foto: James Ballard (Unsplash)

lokalne zборе škofov bodisi za vesoljne zборе, na katerih so razpravljali in odločali o pomembnih zadevah krščanskega nauka in življenja. Nadalje v patristični in bizantinski grščini beseda *sinoda* označuje bogoslužni zbor, lahko tudi zbor heretikov, posebej pa je to tudi sopomenka za Cerkev tako z malo (prim. Gregor iz Nazianza, *Ep.* 57) kot z veliko začetnico (prim. Janez Krizostom, *Exp. in Ps.* 149,1). Beseda *sinoda* se je uporabljala tudi kot izraz za združitev raznih stvari, npr. obeh narav v Kristusu.

A če bi na vso silo vendarle želeli iskati biblično utemeljitev *sinode*, predlagam zelo podobno grško besedo, in sicer *synodía*. Beseda sama že v antični literaturi najprej pomeni potovanje v družbi oz. druženje na potovanju. Pozna jo že denimo véliki rimski govornik Cicero, ki pravi, da nastane odlična družba (*praeclara* συνοδία), če jo sestavljajo pravi možje (*Att.* 10.7.2). Grški komediograf Menander († ok. 292 pr. Kr.) svari: »Vedno bēži od družbe pokvarjenega človeka (ἀνδρὸς πονηροῦ φεύγε συνοδίαν ἀεὶ)« (*Monostihoi* 24). Poleg navedenega beseda *synodía* v konkretnem pomenu označuje tudi skupino popotnikov oz. karavano. Kot tako jo na primer pozna grški geograf Strabon (prim. *Geographica* 4.6.6) in pa – končno – tudi evangelist Luka, ki ob opisovanju pogrešanega dečka Jezusa zapiše: »Misleč, da je pri popotni družčini (ἐν τῇ συνοδίᾳ), sta prehodila pot enega dne.« (Lk 2,44 JP; prim. Neh 7,5.64 LXX) Japelj tu izraz prevaja »v' družini« (JAP), Dalmatin »v'drushbi« (DAL), Trubar pa »utim touarishtui« (TRB) – če bi tako prevedel po 2. svetovni vojni, bi bil to lep dokaz, da je imel mož z Rašice dober smisel za humor. Beseda *synodía* ima tako res osnovo v Svetem pismu, a zopet se izkaže, da nima najbolj pozitivne konotacije. Označuje kolono ljudi, skupino popotnikov, karavano, sredi katere *naj* bi potoval Božji Sin(ček), kar pa ni bilo res.

Vnovič nas lahko naši cerkveni očetje na imeniten način izvlečejo iz te neprijetne zagate. Ko Irenej Lyonski († ok. 202), od 21. januarja 2022 imenovan tudi cerkveni učitelj kot *doctor unitatis* (učitelj edinosti), opisuje krivoverca Kerdona – Markionovega predhodnika, ki je deloval za časa osmega rimskega papeža Higina – zapiše: »Večkrat je prišel v Cerkev in izpovedal vero, nazadnje pa se je zgodilo tole: ker je zdaj skrivoma učil, zdaj izpovedoval vero, so ga zavrnilo ti, ki jih je narobe učil, bil pa je tudi odrezen iz *karavane* bratov (ἀπιστάμενος τῆς τῶν ἀδελφῶν συνοδίας).« (*Zoper krivoverstva* 3.4.3) Tu se z izrazom *synodía*, karavana oz. skupina popotnikov, označuje Cerkev, skupnost kristjanov. (V zagovor tedanje rimske hierarhije lahko dodamo, da je grški deležnik ἀπιστάμενος moč razumeti tudi medialno, se pravi, da se je Kerdon »sam odrezal« iz skupnosti.)

V Irenejevem obsežnem delu se ta beseda *synodía* najverjetneje pojavi še enkrat. Čeprav za to drugo mesto grško besedilo ni ohranjeno, pa lahko na prisotnost te besede sklepamo po starodavnem

foto: Robert Bye (Unsplash)

latinskem prevodu, ki v obeh primerih prinaša isto besedo, *conventus* (skupnost). Irenej takole piše zoper tiste krivoverce, ki so zavračali Pavlovo učenje: »Tisti, ki ne sprejemajo njega (tj. Pavla), ki ga je izbral Gospod, da bi pogumno ponesel njegovo ime k omenjenim narodom, zavračajo Gospodovo izbiro ter sami sebe ločujejo od karavane apostolov.« (*Zoper krivoverstva* 3.15.1)

Slikovita podoba Cerkve kot karavane, potujočega ljudstva, podaja eklesiološko vizijo v skupnostni in dinamični luči. Cerkev je po eni strani karavana bratov in sester, torej celotnega Kristusovega telesa tu na zemlji, ne zgolj denimo klera, po drugi strani pa je tudi karavana apostolov, se pravi, ni razpuščena potepuška banda, ampak urejena skupina popotnikov z jasno opredeljenimi voditelji, *sino-diarhi*, voditelji karavane, in njihovimi nasledniki, ki premorejo apostolsko avtoriteto.

V sledečih stoletjih se je ta Irenejeva prispodoba za Cerkev zelo razširila. Evzebij iz Cezareje s tem pojmom karavane poimenuje skupino mučencev, ki skupaj hodijo po poti k zmagi. Bazilij v pismu enemu od svojih sotrudnikov v škofovstvu njegovo Cerkev omenja kot karavano vernih. Asterij se v svojem govoru obrne na svoje poslušalce, zbrane vernike, in jih nagovori: »O verna in enodušna

karavana (ὁ πιστὴ συννοδία καὶ ὁμόψυχε), ki z nami potuješ po isti poti življenja, ki z nami pluješ na istem čolnu Cerkve po valujočem in zoprnem morju življenja, ki ene duše in enega duha pove-ličuješ Trojico, in ki hitiš k edinemu pristanišču, nebeškemu kraljestvu!« (*Comm. in Ps.* 5.1)

Cerkev je torej v tem imaginariju upodobljena kot karavana, družina Božjih otrok na poti k Očetu, ki jo vodi Kristus in krepi Sveti Duh. Vsi njeni člani se morajo enako truditi, individualni napredek ni mogoč: kdor se od te karavane oddalji, tvega, da se bo izgubil.

V apokrifnem spisu *Tomažev evangelij* (103) beremo, da je Kristus naš glavni »sopotnik (σύννοδος)«, ki nas spremlja na strašni poti do svojega kraljestva in ki nas bo pripeljal v večno življenje ter nam dal zaupanje, ki ne mine in se ne spremeni. V resnici lahko rečemo, da sta Jožef in Marija na neki način s svojo skrbjo pripravljala *pot*: če malega Jezusa takrat res ni bilo sredi popotne družine, lahko spoznamo, da danes sredi te naše cerkvene »karavane« hodi z nami.

Kaj pa se zgodi, če v besedi *synodía* omikron zamenjamo z omego (συνωδία) – koliko »skupnega petja« je v tej potujoči Cerkvi? O tem pa morda kdaj prihodnjič ... •••

SPREHOD PO JERIHI

Zgodba o bitki za Jeriho

Jeriha se nahaja nekaj streljajev pred Mrtvim morjem na zahodni strani Jordana. Zaradi vodnih virov je to bila nekakšna zelena oaza sredi puščave, ki je že od nekdaj nudila ugodne razmere za življenje. V Stari zavezi se zato imenuje tudi palmovo mesto (prim. 5 Mz 34,3).

Jeriha je prvo mesto, ki so ga Izraelci osvojili ob vstopu v obljubljeni deželo. Izrael je po pripovedi Peteroknjižja pred Mojzesovo smrtjo dosegel moabske planjave vzhodno od Jordana nasproti Jerihi (4 Mz 33,50; 36,13; 5 Mz 32,49; 34,1). Jeriha je bila že od neolitika (mlajše kamene dobe, ok. 9500–4500 pr. Kr.) bogato poljedelsko naselje in zato pogosta tarča roparskih napadov. Ko so Izraelci prečkali Jordan (Joz 3–4), so opravili obrezo moških in prvič obhajali pasho v obljubljeni deželi (Joz 5). V Joz 6 je opisano, kako je Izrael zavzel mesto, s pihanjem oz. trobljenjem v rogove se mestno obzidje samo od sebe sesuje.

Arheologi so na griču Tel es Sultan, griču razvalin stare Jerihe, odkrili ostanke mogočnih obzidij iz različnih obdobj. Zaradi potresov, ki so na tem področju pogosti, in zaradi sovražnih vpadov se je obzidje vsaj delno večkrat zrušilo. Arheologi so pokazali, da Jeriha v času domnevnega Jozuetovega napada (ok. 1200 pr. Kr.) ni bila naseljena ali vsaj ni bila mesto z obzidjem.

Različni strokovnjaki se soglasno strinjajo, da ima opis zavzetja Jerihe (Joz 6) majhno zgodovinsko vrednost. Osvojitvev oz. osvajanje obljubljenega dežele je namreč za svetopisemskega avtorja najprej teološki dogodek, šele nato zgodovinski. Opis obleganja ima značaj bogoslužne procesije (sedem duhovnikov, sedem rogov in sedemkratni obhod mesta), ne vojaške akcije, in ga moramo zato razumeti najprej v teološki razsežnosti. Svetopisemski pisatelji so zbirali vsebino dogodkov, o katerih so pisali, veliko kasneje; izpustili so določene elemente, ker so imeli predvsem namen posredovati teološki nauk. Ključen je teološki namen pisatelja,

ki hoče posredovati nauk o Božjem delovanju v zgodovini in ne toliko poročati o samih zgodovinskih dogodkih. Gospod je obljubil, da bo izraelskemu ljudstvu dal v last »lepo in širno deželo, deželo, v kateri se cedita mleko in med« (2 Mz 3,8). Namen pisca oz. redaktorja Jozuetove knjige je, da prikaže Izraelovega Boga kot zvestega obljubi; kar je obljubil, je tudi uresničil.

Resnica svetopisemskega sporočila osvojitve Jerihe je resnica vere, to pa ne pomeni, da zgodovina ni pomembna predpostavka za Sveto pismo: obratno, odrešenijsko sporočilo Stare zaveze lahko v polnosti razumemo le, ko se poglobljamo v razumevanje zgodovinskih razmer, v katerih so Izraelci živeli.

Osebe: KAR EN IZ JERIHE, TURIST

(KAR EN IZ JERIHE pregleduje ruševine zidu, ki se je nedolgo tega – kako naj to lepo povemo – zrušil. Pač. TURIST se približa.)

TURIST: O, moj bog! Ojajo! O, joj joj joj! Kaj se je pa tu zgodilo?

KAR EN (*ga niti ne pogleda*): Ni za povedati!

TURIST: A se vam je porušil zid?

KAR EN (*sarkastično*): Ne. Malo se je ulegel in počiva!

TURIST (*gleda porušeni zid*): Kako je to mogoče?!

KAR EN: Saj sem vam rekel, da ni za povedati!

TURIST: No, pa ne.

KAR EN (*se razburi*): A vi sploh veste, koliko bo stala obnova?!

TURIST: A je šel zid okrog in okrog mesta?

KAR EN: Ja. Okrog in okrog!

TURIST: Prav nič!

KAR EN (*zbezan*): Kaj, prav nič?

TURIST: Obnova! Prav nič vas ne bo stala. Tole se na da obnoviti. Pa še zidarji trenutno štrajkajo!

KAR EN (*sarkastično*): No, krasno!

TURIST: Še zmeraj mi niste povedali, kaj se je zgodilo.

¹ Besedilo skeča je prevedel in uredil Gregor Čušin. Zbirko skečev z (izvirnim) naslovom *A Funny Thing Happened to Me on My Way Through the Bible* je napisala Martha Bolton. Skeč je umeščen v kontekst s kratkim biblično-zgodovinskim uvodom oz. pojasnilom, ki ga je napisal Samo Skralovnik.

KAR EN: Bi res radi vedeli?

TURIST: Seveda.

KAR EN: Saj ne boste verjeli.

TURIST: Mogoče pa.

KAR EN: Prav. Samo da potem ne boste rekli, da vam nisem rekel ... Torej: bil je čisto običajen dan. Nič posebnega se ni dogajalo. Je pa seveda res, da se v Jerihi običajno nič ne dogaja. Zelo redko sploh kaj. Kaj šele kaj posebnega?! No, kakor koli ... Pred tednom dni pa se je pred mestnim obzidjem pojavil neki Jozue – tak nabrit tip – in z njim še cela vojska.

TURIST: In?

KAR EN: In – nič. Začeli so se sprehajati okoli mestnega obzidja.

TURIST: Kaj? Samo sprehajali so se?

KAR EN: Ja. Čisto mirno. Okrog in okrog. Vsak dan enkrat. Šest dni.

TURIST (zbegan): In niso napadli? So kaj izzivali?

KAR EN: Ne, prav nič. Samo hodili so.

TURIST: Šest dni?

KAR EN: Šest dni.

TURIST: A ni to malo čudno?

KAR EN: Seveda je. Ampak kaj pa bi lahko storili? Nobenega zakona ni, ki bi prepovedoval sprehajanje. Jaz sem sicer opozarjal someščane, da zna to biti kakšen trik, pa so mi rekli, da to ni nič in naj ne zganjam panike.

TURIST: In potem? Kaj se je zgodilo potem?

KAR EN: No, kot sem rekel: sprehajali so se šest dni. In danes zjutraj so spet prišli.

TURIST: In?

KAR EN: In niso šli samo enkrat okrog obzidja.

TURIST: Ne?

KAR EN: Ne. In niti niso šli okrog obzidja dvakrat.

TURIST: Da ne?

KAR EN: Ne. Šli so okrog obzidja in okoli mesta sedemkrat! In takrat mi je bilo jasno, da se bo nekaj zgodilo. Mislim, še nikoli nas ni napadla vojska, ki bi najprej delala kroge okoli mesta. No ... razen enkrat, ko smo se šli vojno z onimi iz Šentflorjana. Ampak Šentflorjanci so se do nedavnega bojevali brez čelad, in se jim to malo pozna ... če veste, kaj mislim.

TURIST: O, ja, sem že slišal za Šentflorjance.

KAR EN: No, in potem, ko je Jozue s svojo vojsko naredil sedem krogov, se je od nekod pojavilo sedem njihovih duhovnikov z ogromnimi trobentami in so začeli trobiti.

TURIST: Kaj ste pa vi naredili?

foto: wikipedia.org (Grif Tel es Sultan, razvaline stare Jerihe)

KAR EN: Zamašili smo si ušesa, jasno. Si lahko predstavljaš, kako glasno je bilo. Poleg tega pa jaz osebno nisem kakšen poseben ljubitelj pleh muzike.

TURIST: Vas popolnoma razumem.

KAR EN: No, trobili so kot pri norcih in potem so še vojaki zakričali, kot da so nori. In potem je zaropotalo in kar na lepem smo imeli »dan odprtih vrat«.

TURIST (gleda ruševine): Pa kako je možno, da se je zid kar podrl?

KAR EN: Nimam pojma. In naj poudarim, da sploh ni bil slab zid. Je zdržal nekaj hudih potresov brez problema.

TURIST: Verjamem. Ruševine so veličastne. Le kako jim je uspelo?

KAR EN: Ko bi vedel! Nihče se ga ni niti dotaknil.

TURIST: Kako si to razlagate?

KAR EN: Si nič ne razlagam. Sem pa slišal, potem ko so prodrli v mesto, da so govorili, da jim je pomagal njihov Bog.

TURIST: Bog?

KAR EN: Ja.

TURIST: Kakšnega Boga pa imajo?

KAR EN: Očitno takega, ki ne mara zidov.

TURIST: In kaj se je zgodilo potem?

KAR EN: Ja kaj? Saj sem vam že povedal. Vdrli so v mesto in prevzeli oblast.

TURIST: Verjetno vam je hudo?

KAR EN: Pa ... niti ne. Veste, nisem domačin, v Jeriho sem hodil samo v šoping.

TURIST: Zdaj verjetno ne boste več.

KAR EN: Se pa človek zamisli. Tak velik in močan zid, pa ga odpihne nekaj trobent. In Bog.

TURIST: Ja, s tem njihovim Bogom očitno ni dobro češenj zobati.

KAR EN: Pa res! Češnje moram še kupiti ... ampak kaj naj, ko pa je tržnica v razsulu.

TURIST: Sem slišal, da imajo v Šentflorjanu sezonski popust.

KAR EN: Hvala. Bom šel pa tja. •••

TISTI ETIOPSKI ZAKLADNIČAR, KI JE POSTAL PRVI ETIOPSKI KRISTJAN

Apd 8,26-39

Gospod finančni je kar všečen človek. Luka ga je okrasil z različnimi nazivi, evnuh, zakladničar, romar itn., toda imena ni zapisal. Če bi bilo potrebno, bi ga lahko poimenovali *Abebe*. V mojem otroštvu je bil en etiopski častnik, ki je zmagal v teku na olimpijskih igrah. Imenoval se je Abebe Bikilá. Bajé je tekel bos ... Naš Abebe pa se je peljal na vozu. To je moralo biti zelo dolgo potovanje, kar 3860 kilometrov po optimalni poti. To pomeni štiri mesece vsiljenega vojaškega marša. S kočijo je prispel kak dan prej.

Etiopski dvor je od Salomonovih časov bil judovske vere. To je bil rezultat ljubezni med Salomonom in etiopsko kraljico. Zato je naš Abebe priromal v Jeruzalem, da bi na svetem kraju molil k edinemu Bogu. Domov se je vračal v času, ko je mučeniško umrl Štefan. Med potovanjem je bral preroka Izaija, kjer prerok skoraj kot očividec opisuje trpljenje in smrt Gospodovega služabnika, Mesija. Mogoče je skušal razumeti Izaijevo prerokbo pod vtisom govoric v Jeruzalemu, češ, da je Mesija prišel – vsaj tako so mislili – ampak verska oblast se ga je znebila. Umrl naj bi na križu po rokah rimskih vojščakov. Nato so se pojavile govorice, da so njegovo telo učenci ukradli, drugi pa govorijo, da je vstal in živi ... Res ena sama zmešnjava. Apostol Filip mu po navdihu Duha sledi, ga dohiti in ga sliši brati Izaija. Pobara ga, če razume to, kar bere. »I, kako bi razumel, če mi nihče ne razloži!« Filip se loti dela in mu razloži evangelij. Vse do krsta. Pripeljeta se do neke vode in Etiopce želi biti krščen. Filip ga krsti, nato Duh Filipa odnese na drugi konec dežele. Abebe pa vesel nadaljuje svojo dolgo pot kot prvi etiopski kristjan!

Prva ugotovitev: Ta gospod je bil pameten mož. Pameten, ker se zaveda, da je pri nekaterih vprašanjih neveden. V tem je izjemen človek. On ve, da ne ve. To je učena nevednost. Kajti v vsakdanjem življenju nevednež zlepa ne bo priznal, da česa ne ve. Ves svet vidi njegovo nevednost, le nevednež je ne vidi. Filipov konvertit, čeprav velik gospod, se da natanko poučiti neznanemu pridigarju. Poleg tega sprejme krst v odpuščanje grehov. Brez »modrovanja« in brez obotavljanja dela velike korake v veri. To vzbuja spoštovanje!

Druga ugotovitev: Ta mož je bil ponižen. Kdor se zaveda svojih omejitev, ta je ponižen človek. Kot najstnik sem poslušal razlago ponižnosti. Ponižen je, kdor se uleže pred hišne dveri in pusti, da vstopajoči na njem obrišejo blatno obutev. Naj mi bo odpuščeno, ampak taki predpražniki ne koristijo nikomur razen nekaterim objestnežem kot hrana za njihov napuh. Mar ni živ človek slava Božja? Mar ni rekel Jezus, naj svojih biserov ne mečemo svinjam? Bratje, raje kot da iz sebe naredimo predpražnike, služimo drug drugemu in ljubimo drug drugega, kakor nas je učil Gospod. Žal je greh storil, da je mnogim okamnelo srce in zmorejo brisati svojo umazanijo na ubožcu.

Našega Abeba postavljam kot vzornika tistim bratom in sestram, katerim branijo Besedo brati s Cerkvijo in jih silijo, naj se zanesejo le na svojo pamet. Bratje, dokler boste sami ugibali, kaj sporoča sveto besedilo, boste od vsakega branja odhajali taki, kot ste prišli. Kar sezite po knjigah. Ne bodimo kot tisti veseljak, ki je rekel: »Sam ničesar ne vem, bom pa druge učil.« ...

foto: wikimedia.org

ZAKLJUČNO SREČANJE BIBLIČNE ŠOLE EVANGELII GAUDIUM

»Srčna čredica«, kot je poimenoval udeležence zaključnega srečanja biblične šole v tem šolskem letu v Preboldu, ki je bilo 25. junija, spominja celjskega škofa Maksimilijana Matjaža na Jezusove besede: »Vi ste sol zemlje ... Vi ste luč sveta (Mt 5,13-14),« spodbujajo nas pa k pričevanju na način križa, kot slikovito opiše Jezus: »Če pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umre, ostane samo; če pa umre, obrodi obilo sadu.« (Jn 12,24) V pridigi je celjski škof spodbudil, da na novo ozavestimo in zaživimo, da smo Cerkev, ki je Kristusovo telo, kot člani tega organizma pa moramo vedno bolj izginjati in postajati sestavni del telesa. »Biti Kristusovo telo, član Cerkve, biti ud tega telesa pa pomeni živeti v tem organizmu, iz tega in za ta organizem.« Zbrane je tudi opogumil, da se ne bi bali različnosti in se proti razcepljenosti vedno znova borili v Kristusu.

Škof je povabil, da bi v vsakdanjem življenju dajali prostor Besedi po zgledu brezmadežnega Marijinega Srca, ki je bilo polno Boga in ljubezni, vse navzoče pa spodbudil: »Ohranite Besedo v svojem srcu, to je *topos*, realni kraj, kjer bivam in me bo Bog srečal.« V nadaljevanju je v središče postavil ljubezen, ki je glavni kriterij pravilnega spoznanja in ravnanja.

Samo Skralovnik, sovoditelj biblične šole v tem letu skupaj s s. Snežno Večko, je v drugem delu sobotnega srečanja v predavanju osvetlil, v kolikšni meri razumevanje Stare zaveze prispeva k razumevanju Nove zaveze. »Ključno je zlato pravilo eksegeze, ki zahteva kontekst; vsako besedo, vrstico, poglavje ali knjigo Svetega pisma moramo brati v kontekstu celote. Vse pa je treba soditi v času, ki je za nas osebno kratek (čas ene generacije). To velja tudi za osebno življenje: v luči

(kontekstu) ljubezni se vse vidi drugače.« Med drugim je za ponazoritev navedel misel Jakoba Aleksiča, pokojnega biblicista: »Obe zavezi se med seboj osvetljuje in pojasnjujeta, ena brez druge je nedokončano delo, kajti odrešitvena zgodovina se ni začela šele ob lesu križa na Golgoti, ampak ob drevesu spoznanja dobrega in hudega v rajju.« Po bibličnem pojmovanju, kjer je čas Božja kategorija, pa je čas le nadaljevanje stvarjenja, je izpostavil predavatelj. V Prvi Mojzesovi knjigi pri opisu stvarjenja beremo, da je *Bog čas posvetil* in človek o njem ne more odločiti. Čas nam polzi iz rok, in ko ga strukturiramo, ga s tem skušamo obvladati. Ker je čas le nadaljevanje stvarjenja, je s tem povezana tudi naša hvaležnost.

Glede časa je pomembno tudi dejstvo, da hebrejščina nima časov kot evropski jeziki; ima samo dovršenost in nedovršenost, ki sta povezana z določenim dejanjem. Ali je nekaj narejeno ali ne. Stvarjenje in zgodovina zato še nista dovršena, kar potrjuje tudi Jezus v Janezovem evangeliju: »Moj Oče dela do zdaj in tudi jaz delam.« (Jn 5,17) To kaže na Jezusovo vtikanost v Staro zavezo – njegovo delovanje je na isti ravni kot Očetovo; je nepretrgano delo od stvarjenja do eshatološke dovršenosti.

V zaključnem delu je Samo Skralovnik vse spodbudil k prizadevanju za edinost v različnosti: »Apostol Pavel se je zavedal, da Cerkev ne more premagati kamen ali meč, lahko pa jo zelo pohabi notranja delitev in razprtije, zato poudarja in spodbuja k notranji enosti.« Po predavanju so se udeleženci ob Besedi povezali v molitvi pod vodstvom s. Snežne Večko, se vživljali v osebe ali živali v Svetem pismu in si med sebojodelili izkustvo; časa pa ni zmanjkalo tudi za osebna srečevanja. ...

foto: Franc Nahtigal

NILSKI DRAGULJ

Tessa Afshar
Družina (2022)

Predstavljamo najnovejši roman izpod peresa priljubljene avtorice Tessa Afshar. Tessa Afshar je bila rojena v Iranu v muslimanski družini. Po ločitvi staršev se je pri štirinajstih letih preselila v internat v Anglijo in kasneje nadaljevala študij v ZDA. Tam si je ustvarila dom in se pri dvajsetih letih spreobrnila v krščanstvo. Študirala je teologijo, svoje znanje pa danes s pridom uporablja pri snovanju resničnega svetopisemskega ozadja in oseb v svojih delih, poleg tega pa je dolgoletna voditeljica bibličnih skupin za ženske. Gre za avtoričin že deveti roman po vrsti in prav vse je v slovenščino prevedla Irena Modrijan. Predhodna dela podobnega žanra so *Dragulj v pesku*, *Na polju milosti*, *Zaklad rubinov*, *Pravi zaklad*, *Kraj tišine*, *Kruh močnih*, *Tatica iz Korinta* in *Hči Rima*.

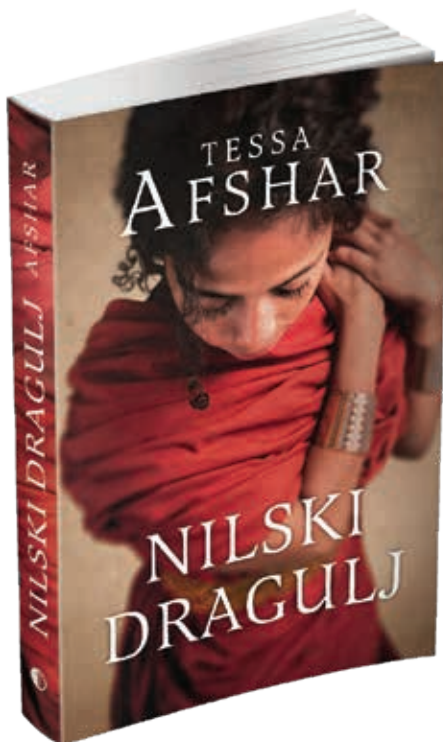
Zgodba se dogaja sredi prvega stoletja po Kristusu, v času prvih kristjanov, na širokem območju Rimskega cesarstva, pogosto tudi na morju. Glavna junakinja Chariline iz Cezareje je osirotela mlada ženska, ki se ne počuti sprejete s strani preostalih družinskih članov. Zanja skrbi hladna teta Blandina, ki jo še vedno krivi za smrt svoje sestre pri porodu. Dedek Kvint Blandin Gemin je strog rimski uradnik, ki ji težko spregleda temnejšo polt, podedovano po očetu, ki naj bi bil že dolgo mrtev. Ko Chariline po naključju odkrije, da to ne drži, postane njen edini cilj najti svojega očeta ne glede na posledice. Pri svojem poizvedovanju odkrije še nekatere družinske skrivnosti. Skriva se kot slepa potnica vkrca na ladjo trgovca Tea, poznanega iz predhodnih del, v obupnem poskusu, da bi v Rimu

odkrila identiteto svojega očeta. Po začetni jezi jo kristjan Teo sprejme, zanja skrbi, jo varuje in sčasoma vzljubi. Po najboljših močeh ji tudi pomaga pri iskanju.

Slog pripovedovanja in opisovanja je zelo bogat in nazoren. Za lažjo predstavo o lokacijah in razdaljah med posameznimi kraji dogajanja je na začetku priložen nazoren zemljevid. Vsako poglavje se začne s kratkim svetopisemskim odlomkom, ki nam namigne na smer dogajanja na prihodnjih straneh.

V osnovi gre za lahko branje, povsem primerno za prihajajoče počitniške mesece. Če se v zgodbo nekoliko poglobimo, pa lahko razberemo številne usmeritve in napotke za razreševanje lastnih ran oziroma brazgotin in dvomov iz preteklosti. Pogosti motivi so predvsem soočanje z občutkom krivde za oddaljene žalostne dogodke, občutek lastne zaznamovanosti, drugačnosti in nevrednosti biti ljubljen ter željo bolj zaupati Božjemu načrtu

in ga ne ovirati z lastnimi prenačljenimi odločitvami. Avtorica je sicer delo pisala v zanja težkem obdobju bolezni v družini, ki so ga dodatno zapletle še covidne razmere. Napredek pri pisanju je bil tako težji in počasnejši kot običajno, za potrpežljivost, pomoč in spodbudo se zahvaljuje urednicama in svojemu možu. Danes nastaja že njeno naslednje delo. •••

PO BOŽJI PODOBI

Svetopisemske besede za pare

Bénédicte Lucereau
Družina (2022)

Kako zanimivo: spet sem odkrila knjižico, ki prihaja ob pravem trenutku. Njena vsebina – navdihujoči citati iz Svetega pisma, razloženi v sodobnem jeziku – se pogumno sooča s kočljivimi temami zakonskega življenja. V času, ko so na pohodu novodobne agende o družini in spolu, zanikanje narave moške in ženske različnosti, nam bo njena vsebina pomagala bolj strpno in argumentirano pojasnjevati, zakaj je živeti in misliti konservativno pravzaprav bolj napredno, za človeški rod pa stvar preživetja. Ob vsem spoštovanju do drugače mislečih glede teorije spola je za nas kristjane trdna zakonska zveza izbrana od Boga in namenjena za posebno dragoceno poslanstvo. Zanj se je treba pripravljati, se učiti, usposablјati in boriti: s povezovanjem v krščanski skupnosti, dobrimi nasveti, knjigo in spoštovanjem tradicije.

Knjižica *Po Božji podobi* je v tem smislu dragocen pripomoček za krepitev naše zakonske zveze. Avtorica iz Svetega pisma v 120 poglavjih izbira primerne citate in na luciden način razvije misel o zakonskih situacijah, ki so vzporednica vsebini odlomka. Z nekaj vprašanji tudi nas bralce spodbudi k lastnemu razmišljanju in presoji.

Avtorica Francozinja Bénédicte Lucereau vse svoje poklicno delo posveča zakonski problematiki, prireja šolo za pare, poglobljeno razpravlja o medsebojni ljubezni, seksualnosti in poslanstvu mož in žena. Nasvete oblikuje iz svojih lastnih izkušenj kot žena, mati in babica. Doslej je izdala številne priročnike za pare, nekatere tudi z zelo duhovitimi naslovi kot na primer: *Humor in vitamini za naše pare*.

Nekaj njenih misli: »Nisva sama. Najin zakon je v razmerju z Bogom, ki je končni smisel življenja. Prav Bog nama omogoča, da na stvari pogledava iz razdalje in jih postaviva na pravo mesto: prepri, duhamorno nakupovanje, neprijeten obisk ... V dobrohotni in vseobsegajoči Božji navzočnosti, ki vlada v najinem srcu, se vse prav razmesti.« Predstavljena knjiga v slehernem odstavku sledi vodilni misli pričujoče številke *Božja beseda*

danesh: »Naj vam pokažem še odličnejšo pot.« (1Kor 12,31b) Po mnogih vijugah in stranpoteh, na katere zaidemo zakonci na svoji poti, smo često podobni starozaveznemu Abrahamu: grešimo, smo nezvesti, nestrpni, žalimo. Po iskrenem kesanju in zaupanju v Boga pa vendar lahko zaslišimo glas Gospoda, ki je Abrahama takole nagovoril: »Ne boj se Abram! Jaz sem tvoj ščit, tvoje plačilo bo zelo veliko.« (1 Mz 15,1) Tako tudi nas izbrani citati in razlage avtorice opogumljajo in kažejo pot naprej. Knjiga je polna optimizma in veselja za urejanje in utrjevanje našega zakonskega življenja. Vsakodnevne meditacije ob knjigi nam pomagajo, da se za odnos nikoli ne nehemo truditi. Življenja v troje – mož, žena, Bog – ne more nihče in nič spodnesti ali uničiti. Kar koli doživimo, položimo v naročje Boga, ne vdajajmo se žalosti in daleč od sebe odženimo otožnost. »Mir, ki ga ponuja Gospod, je reka, je preplavljajoč potok, nekaj, kar je živo, celo burno, nekaj kipečega. Široko odprimo srca za Božjo nepredvidljivost, naklonil nam bo veselost, tolažbo in ... mir.« Poroka in nato skupno življenje sta velika pustolovščina, katere trdnost zakonci gradimo v zavetju zaupanja v Boga. Ne obupajmo prehitro, tudi če se nam zdi, da je Bog pozabil na nas, saj klic k Bogu včasih zahteva tudi čakanje in potrpljenje. Naš zakon ni le navadna pogodba, je zaveza in zato si zapišimo v srce: »V ljubezni prenašajte drug drugega.« (Ef 4,2) Dragi zakonci, vzemite torej v roke ta dragoceni priročnik, ki vas bo opogumljal, razvozlaval vsakodnevne stiske in polnil z Božjim veseljem. ...

Meditacija in molitev ob odlomku Božje besede:
»Naj vam pokažem še odličnejšo pot.«
(1 Kor 12,31b)

Ko stopam po gorski stezi, ki me pelje v kraljestvo gorskega cvetja, kozorogov, skalnih vršacev in ljudi dobre volje, se v meni prebuja hvaležnost za Stvarstvo, ki si ga ustvaril, hvaležnost za dar občudovanja, notranjega miru, dar videti in čutiti ... za darove, ki jih prejemam po tvoji dobroti.

Ko stopam po poti in korak postaja težji ter je naporno sopihati v hrib, ker sonce pripeka, v trenutku pozabim na to, ko se ozrem v skalne sivine, travnate zaplate, ples sončnih žarkov in veličastne macesne. Hvala ti, Gospod, za noge, ki me lahko vodijo po tvojih poteh, hvala ti za močno voljo, ki me vedno znova uči vztrajnosti, hvala ti za roke, da jih lahko razprem in začutim piš svobode, hvala ti za oči, da lahko opazujem in iščem svoj notranji mir.

Močno zapiha veter in zasilšim Glas, ki me nagovori, ki me pošlje v globine, da se lahko sprehodim po poteh srca in zbistrim misli. Takrat za trenutek zaprem oči ... in dosežem vrh. Kranjska lilija, ki ji pri skavtih pravimo tudi skavtska lilija, me spomni na veliko skavtsko družino in spomin me ponese na mnogotere skavtske tabore, kjer sem s svojimi

izvidniki in vodnicami, popotniki in popotnicami ... brati skvti in sestrami skavtinjami doživela marsikateri napor, povito rano, zapeto pesem, izkušnjo poti, skupno občudovanje in molitev,

ki tesno poveže ter pelje bližje k Tebi.

Na misel mi pridejo besede skavtske molitve, »da bo imela moja mladost po vseh gorskih stezah tebe za prijatelja svoje neprestane poti navzgor in da bo križ ob poti kakor srečanje s prijateljem«. Takrat razmišljam o križu, o prijateljih, o Tvoji drži in odnosu. Takrat razmišljam o Tvoji poti, ki presega vse, ki me uči, da lahko utiram pot tam, kjer še ni sledi, da lahko stopam v neznano in me bo vodil pogum, če bom le znala s sabo vzeti Ljubezen.

Takrat se spomnim, da je majhnost človeka, ki jo čutiš v objemu dvatisočakov, tista, ki te pred-

rami in spomni, da si *drobcen kamenček* v mozaiku Stvarjenja. A ta drobceni kamenček je z ostalimi kamenčki dragocen in vreden, morda je nekomu celo kamen, kjer se lahko odpočije na svoji poti, ali skala, ki mu pomaga preplezati do katerega od ciljev.

...

Gospod, moj Bog, spremljaj me povsod,
bodi moj najglasnejši kažipot,
ki mi kaže najodličnejše poti
in me pelje vse do src ljudi.

Gospod, moj Bog, pomagaj nam povsod,
da bomo skvti pravi kažipot,
daj nam moči, poguma in volje,
da bomo spreminjali ta svet na bolje. •••

KO ZAČNE KOLEGICA SPET HODITI S FANTOM, KI JI JE ZLOMIL SRCE:

Kar je bilo, bo spet, kar se je zgodilo, se bo spet zgodilo.
(Prd 1,9)

GOSTITELJ: "OPROSTI, KER JE HIŠA TAKO RAZMETANA ..."
HIŠA:

... brez madeža, gube ali česa podobnega ...
(Ef 5,27)

STARŠI: "NE, NE MOREŠ ITI BREZ SONČNE KREME V VODO."
OTROK: ...

Sovražiš me in me ne ljubiš.
(Sod 14,16)

KO TI MED ENKO PRIJATELJ NAVRŽE KARTO +4:

Ali ni na smrt žalostno, če se tovariš ali prijatelj sprevrže v sovražnika?
(Sir 37,2)

JAZ PRED KRATKO IN PREPROSTO NALOGICO:

Zakaj sem prišel iz materinega naročja, da okušam trud in žalost?
(Jer 20,18)

KO TE VPRAŠAJO, KAJ SI PO HOROSKOPU:

Zavzdihnil je: "Kaj, ta rod zahteva znamenje?"
(Mr 8,12)

NOVO ŠTUDIJSKO LETO (2022/2023) BIBLIČNE ŠOLE *EVANGELII GAUDIUM*

»Če hodimo po cesti Stare zaveze, gremo
Kristusu naproti.« (J. Schildenberger)

V novem študijskem letu bomo nadaljevali starozavezno pot skozi besedila *Druge Mojzesove knjige* in se skupaj z Mojzesom in izvoljenim ljudstvom podali iz egiptovskega suženjstva do Sinaja, kraja sklenitve Stare zaveze.

Bog, ki je navdihovalec in avtor knjig obeh zavez, jih je z modrostjo uredil tako, da se Nova zaveza v Stari skriva, Stara pa v Novi odkriva (*Dei Verbum*). Pri vsakem predavanju bo podana zgodovinska, eksegetska in duhovna razlaga določenega odlomka, sledili bodo napotki za nadaljnje branje, molitev in pogovor.

Ob začetku novega študijskega leta bomo v knjižni obliki izdali razlago izbranih odlomkov *Prve Mojzesove knjige*.

PRIJAVE IN INFORMACIJE: biblicnogibanje.si/biblicna-sola

BOŽJA BESEDA ZA SINODALNO CERKEV

Svetopisemski duhovni vikend bo potekal od 30. septembra do 2. oktobra 2022.
Voditelj msgr. dr. Maksimilijan Matjaž, celjski škof, s sodelavci.

PRIJAVE IN INFORMACIJE: biblicnogibanje.si